

samk



Satakunnan ammattikorkeakoulu  
Satakunta University of Applied Sciences

LOTTA PIHLAVA

## **Vanhemmuus ja seksityö**

Mitä vaikutuksia seksityöllä on perheen elämään?

SOSIONOMIN TUTKINTO-OHJELMA  
2024

## TIIVISTELMÄ

Pihlava, Lotta: Vanhemmuus ja seksityö Mitä vaikutuksia seksityöllä on perheen elämään?

Opinnäytetyö, AMK

Sosiaaliala

Toukokuu 2024

Sivumäärä: 60

Opinnäytetyön tarkoituksena oli haastattelun keinoin selvittää, miten seksityön ja perhe-elämän yhdistäminen onnistuu. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää mitkä asiat helpottavat, ja mitkä hankaloittavat seksityön ja perhe-elämän yhteensovittamista. Tavoitteena oli myös selvittää seksityön vaikutuksia perheeseen ja perheen arkeen sekä lieventää seksityöhön liittyvää stigmaa. Opinnäytetyössä haastateltavat seksityöntekijät ovat täysi-ikäisiä ja toimivat vapaaehtoisesti sekä itsenäisesti Suomessa.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena ja aineistonkeruumenetelmänä toimi teemahaastattelu. Litteroitu aineisto analysoitiin teemoittelun keinoin. Tutkimustulosten mukaan seksityön ja perhe-elämän yhdistäminen onnistuu hyvin, sillä mahdollisuus vaikuttaa itse työn suunnitteluun ja työaikoihin toimii. Yhteensovittamista hankaloittavaksi tekijäksi nousi työn salaamisesta syntyvä kuormitus. Lisäksi esille nousi seksityön vaikutukset lapsiin, vaikeasti tulkittava lainsäädäntö ja sen vaikutukset turvallisuuteen. Myös seksityön positiiviset vaikutukset perheen taloudelliseen tilanteeseen tulivat esille jokaisen haastateltavan vastauksissa.

Tuloksista käy ilmi, että seksityö on onnistuneesti yhdistettävissä perhe-elämään, työn hyvien joustomahdollisuuksien vuoksi. Seksityö mahdollisti enemmän perheen yhteistä aikaa ja vähensi tarvetta perheen ulkopuoliselle tuelle arjen sujumiseksi.

Seksityö tuki vanhemman omaa hyvinvointia mahdollistaen enemmän aikaa levolle ja vähentäen työn kuormitusta. Lisäksi seksityö koettiin mielekkäänä ja merkityksellisenä työnä, joka vaikutti positiivisesti vanhemman omaan hyvinvointiin. Myös seksityön myötä kohonnut tulotaso, mahdollisti säästämisen, maksulliset opinnot ja toi mahdollisuuksia tarjota lapsille asioita, jotka eivät olisi muuten olleet todennäköisiä.

Seksityön haasteina oli stigman tuomat negatiiviset oletukset seksityötä tekevistä vanhemmista, joka näkyi työn salailuna. Myös voimassa oleva vaikeasti tulkittava lainsäädäntö toi haasteensa työn tekemiselle turvallisesti. Työhön liittyvien erityispiirteiden vuoksi verkostoituminen muiden seksityötä tekevien kanssa ja seksityöntekijöille kohdennetut Pro-tukipisteen palvelut koettiin merkitykselliseksi.

Avainsanat: Vanhemmuus, seksityö, stigma, työelämä

## ABSTRACT

Pihlava, Lotta: Parenting and sex work What kind of effects does sex work have on family life?

Bachelor's thesis

Degree programme

May 2024

Number of pages: 60

The purpose of the thesis was via interviews to find out how sex work and family life can be combined. In addition, the purpose was to examine the factors that facilitate and on the other hand the factors that complicate the combining of sex work and family life. The goal was also to unravel the effects of sex work on families, the everyday life of families and to reduce the stigma that is related to sex work. The interviewed sex workers are adults and work on their own accord and independently in Finland.

The research was carried out as a qualitative research in which thematic interviews worked as the data collection method. The interviews were recorded, transcribed, and analyzed by means of thematization. According to the research results, combining sex work and family life can be successfully done as the possibility to affect the planning of work and working hours is found pleasant. The factor that complicates the combining of sex work and family life is the stress that is caused by concealing sex work. In addition, the impacts on children, the legislation that is difficult to interpret and the impacts of it on safety were brought up. Also, the positive effects on family's economic situation were brought up in every interview.

The results indicate that it is possible to successfully combine sex work and family life due to great flexibility that is related to sex work. Sex work enabled more family time and reduced the need for support outside the family.

Sex work supports parent's own well-being as it enables more time for resting while reducing the stress that is caused by work. Also, sex work was perceived as a pleasant and meaningful work that positively contributes to parent's well-being. The increased income level enabled savings and studies that cost and also brought opportunities to offer things to children that would not have been possible without the improved economic situation.

The challenges that are related to sex work are the negative assumptions of parents who are involved in sex work. This leads to concealing the profession of the parent. Also, the current legislation that is difficult to interpret brings its own challenges to safety at work. Due to the special features that are related to sex work, networking with other sex workers was and services of Pro-tukipiste that are directed to sex workers were perceived as meaningful.

Keywords: Parenthood, sex work, stigma, work life

# SISÄLLYS

1	JOHDANTO .....	5
2	SEKSITYÖ.....	7
3	PRO-TUKIPISTE .....	8
	3.1 Pro-tukipisteen palvelut .....	9
	3.2 Työelämäyhteistyö.....	11
4	STIGMA.....	12
	4.1 Yhteiskunnassa vallitsevat arvot ja normit.....	13
	4.2 Vaiettu ja vartioitu seksuaalisuus .....	14
5	VANHEMMUUS.....	15
	5.1 Työ ja perhe-elämä.....	16
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	16
	6.1 Aineiston hankinta .....	18
	6.2 Aineiston analysointi.....	19
	6.3 Eettisyys ja luotettavuus .....	19
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET .....	20
	7.1 Ammatinvalintana seksityö .....	21
	7.2 Työtä omilla ehdoilla.....	23
	7.3 Perheystävällinen seksityö .....	27
	7.4 Työn ja perheen yhteensovittaminen.....	28
	7.5 Arjessa saatu tuki .....	33
	7.6 Seksityöstä kertominen .....	36
	7.7 Työn vaikutukset lapsiin .....	42
	7.8 Työturvallisuus ja lainsäädäntö .....	43
	7.9 Taloudellinen hyvinvointi .....	45
8	YHTEENVETO .....	46
9	POHDINTA .....	50
	LÄHTEET.....	54
	LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET .....	58
	LIITE 2: HAASTATTELUOPYNTÖ .....	59

## 1 JOHDANTO

Seksityö on voimakkaasti stigmatisoitu ja moraalisesti latautunut aihe. Seksityöhön liittyvissä mielikuvissa ilmiö yhdistetään nopeasti ihmiskauppaan, rikollisuuteen tai hyväksikäyttöön. (Kauppinen, 2020) Viime vuosina julkisuudessa on kuitenkin enenevässä määrin esiintynyt henkilöitä, myös perheellisiä, jotka tekevät seksityötä omana vapaaehtoisena valintanaan. Esimerkiksi Kymen sanomat julkaisi elokuussa 2020 artikkelin seksityöntekijä Tiia Forsströmistä, otsikolla “Seksiä myyvä Tiia Forsström on terapeutti, äiti ja Aistien talon emäntä, joka löysi itsensä seksuaalisesti reilusti yli kolmekymppisenä”. (Salin, 2020) Myös Helsingin sanomat uutisoi keväällä 2023 äidistä, joka tanssii työksensä strippiklubilla. (Viitanen, 2023)

Vaikka mediassa nostetut seksityöntekijöiden kokemukset ovatkin pääsääntöisesti positiivisia, on seksityöhön liittyvät negatiiviset asenteet edelleen tiukassa. Yleisissä asenteissa seksityötä tekeviä kohtaan ei tunnisteta ilmiön positiivisia puolia eikä sitä, että seksityötä voi harjoittaa omasta vapaasta tahdostaan siinä missä mitä tahansa muutakin työtä.

Seksityöhön liitetyn stigman vuoksi seksityötä tekevät eivät halua tuoda tarinaansa julkiseen keskusteluun tai tulla tunnistetuksi seksityötä tekevänä. Sosiaalisesta ja sisäistetystä stigmasta johtuva syrjintä ovat pääasiallinen syy haasteisiin, joihin seksityötä tekevä elämässään kohtaa. Vakavimmat esimerkit stigman seurauksia voivat olla asunnon, työpaikan tai oman vanhemmuuden kyseenalaistuminen. (Kontula, 2008, s.64–69) Stigman purkamisen seksityön ympäriltä on tärkeää, sillä se lisää yhdenvertaista kohtelua, parantaa turvallisuutta ja lisää seksityötä tekevien hyvinvointia.

Julkisessa keskustelussa seksityötä ei pidetä vanhemmalle sopivana ja seksityön ajatellaan olevan lapsen turvalliselle kasvulle ja kehitykselle haitallista.

Tästä syystä koin tärkeäksi tuoda opinnäytetyössä esille seksityötä tekevien vanhempien kokemuksia seksityön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta.

Opinnäytetyön tarkoituksena on haastattelun keinoin kartoittaa Suomessa itenäisesti seksityötä tekevien seksityöntekijöiden kokemuksia perhe-elämän ja seksityön yhteensovittamisesta. Lisäksi tarkoituksena on kartoittaa seksityön mahdollisia vaikutuksia lapsiin ja perheen arkeen. Tässä opinnäytetyössä seksityö määritellään työksi, jota aikuiset tekevät omasta vapaasta tahdostaan. Tästä syystä ihmiskauppaan ja rikollisuuteen perehtyvät näkökulmat on rajattu tässä opinnäytetyössä pois.

Seksityöstä puhuttaessa käytetään monia eri termejä. Alalla työskentelevät, tutkijat ja asiantuntijat puhuvat vaihtelevilla käsitteillä ilmiöstä. Tärkeää on tiedostaa termien vivahde erot ja erilaiset näkökulmat niiden takana. Käsitteistön hahmottamisen tekee erityisen haastavaksi se, että prostituution ja seksityön käsitteitä voidaan käyttää myös synonyymeina, mutta ne voidaan ymmärtää myös hyvin eri sisältöisinä. (Lehtonen & Taipalus 2014, s. 3) Pidän itse seksityö-termiä neutraalimpana terminä ja siksi käytän tässä opinnäytetyössä termejä seksityö ja seksityöntekijä. Seksityö-termin käyttö on perusteltua, sillä sitä pidetään kulttuurineutraalina terminä.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda näkyväksi seksityön ja perhe-elämän yhdistämisen onnistumista, sekä tuoda lisää tietoa seksityön hyödyistä ja haistoista perhe-elämään. Lisäksi opinnäytetyö tuo monipuolisesti tietoa seksityöstä, sen vaikutuksista lapsiin ja vanhemman omaan jaksamiseen. Opinnäytetyön tarkoituksena on vähentää seksityöntekijöihin kohdistuvaa stigmaa ja ennakkoluuloja ja näin parantaa seksityötä tekevien vanhempien yhdenvertaista kohtelua. Aihetta tarkastellaan seksityöntekijöiden omien kokemusten näkökulmasta laadullisen tutkimuksen keinoin.

## 2 SEKSITYÖ

Seksityötä ei voi täysin irrottaa sen yhteiskunnallisesta ja poliittisesta kontekstista. Seksityö on moraalisesti latautunut ilmiö ja siihen liittyy paljon hiljaista tietoa. Seksityön laajuuden arviointi on erittäin hankalaa, sillä kattavaa tilastointia toiminnasta ei kerry mihinkään. Kuitenkin Pro-tukipisteen (asiantuntijajärjestö, joka edistää seksi- ja erotiikka-alalla toimivien ihmisten osallisuutta ja oikeuksia) toiminnanjohtaja Jaana Kauppinen (2020) mukaan Suomessa työskentelee tuhansia seksi- ja erotiikka aloilta toimeentulonsa hankkivia ihmisiä.

Seksityöllä tarkoitetaan erilaisten seksuaalisten palvelujen myymistä. Seksityö ei ole valtaosalle aiheena tuttu, mutta suurimmalla osalla ihmisistä on jonkinlainen mielipide tai oletus aiheesta. Seksityöstä puhuttaessa on syytä ottaa huomioon ihmisten erilaiset lähtökohdat tehdä seksityötä. On huomioitava, että käytetyt sanat ja puhumisen tavat voivat luoda turvallista ja luottamuksellista ilmapiiriä tai vahvistaa negatiivista leimaa ja uhkakuvia. On tärkeää kuunnella ja kunnioittaa ihmisen itsensä valitsemia sanoja työstään ja elämäntilanteestaan. (Kauppinen, J. & Nikula, M. 2020, s. 712–713)

Tässä tutkimuksessa käytetään käsitteitä seksityö ja seksityöntekijä. Käsitteellä seksityöntekijä tarkoitetaan yli 18-vuotiasta henkilöä, joka hankkii toimeentulonsa tai osan siitä myymällä suostumukseen perustuvia seksipalveluita. Termiä seksityö voidaan käyttää käsittämään koko seksi- ja erotiikka-alaa tai vain osia siitä. Seksityöntekijästä riippuen palvelutarjonta voi olla hyvinkin vaihteleva ja laaja. Seksipalvelut voivat olla esimerkiksi strippaamista, eroottista hierontaa, pornon kuvaamista, suuhoitoja, käsihoitoja, tai ”full service” seksityötä, eli yhdynnän harrastamista asiakkaan kanssa. Seksityöntekijät myyvät palveluita rahaa ansaitakseen ja kuten muiden ammattien edustajat, tuntevat ammattiylpeyttä. Työn merkitys työntekijälle on sama kuin kenelle tahansa jotain muuta työtä tekeväälle. (Kontula, 2008, s. 34. Jaen, 2018)

Seksityöstä puhuttaessa törmää usein termiin prostituutio. Prostituutio tarkoittaa kaupallista seksiä, jossa korvaus ja seksipalvelu vaihtavat omistajaa.

Prostituutio- termiin liittyy kuitenkin vahvasti seksityöntekijöiden omaa kokemusta väheksyvä uhriskurssi. Prostituution termi stigmatisoi seksityöntekijöitä, kun taas seksityö korostaa työntekijän toimijuutta. Toimijuutta on tärkeä korostaa, jotta vältetään turhilta leimoilta, joita seksityöhön liittyy. (Kontula, 2008, s. 36–45, Jaen, 2018)

Lainsäädännöstä ei löydy termejä seksityö, seksityöntekijä tai vastikkeellinen seksi, vaan seksityöhön viittaavissa lainsäädäntöteksteissä käytettyjä sanoja ovat seksuaalipalveluiden myyminen ja ostaminen, seksuaalipalveluiden maksullinen tarjoaminen ja prostituutio. Vaikka seksityö on Suomessa laillista, on seksuaalipalveluiden myynti kuitenkin hyvin tarkasti säännöstelltyä ja rajoitettua. Rikoslaisissa kiellettyä on toisen tekemästä seksityöstä hyötyminen (paritus) ja henkilön pakottaminen seksityön eri muotoihin (ihmiskauppa). (Pro-tukipiste, n.d.) Ihmiskauppa on vakava ihmisen koskemattomuuteen ja vapautteen kohdistuva rikos, jossa ihminen saatetaan alistaiseen asemaan sekä hänen itsemääräämisoikeuttaan rajoitetaan ja se tulee erottaa suostumuksellisesta seksityöstä puhuttaessa. (Kauppinen, J, Nikula, M. 2020, S. 713)

### 3 PRO-TUKIPISTE

Pro-tukipiste on sosiaali- ja terveysalan asiantuntijajärjestö, joka tukee seksi- ja erotiikka-alalla toimivia ihmisiä ja ihmiskaupan uhreja sekä puolustaa heidän oikeuksiaan. Pro-tukipiste tarjoaa seksityöntekijöille sosiaali- ja terveyspalveluja sekä yhteisöllistä toimintaa alueyksiköissään Helsingissä, Tampereella ja Turussa sekä valtakunnallisesti verkossa. Pro-tukipisteen toiminta painottuu matalan kynnyksen laaja-alaiseen tukeen, rikosten tunnistamiseen, yhteisölliseen toimintaan sekä terveystyöhön. Toiminta on maksutonta ja luottamuksellista ja palveluihin voi osallistua anonyymisti.

Vaikuttamistyöllään Pro-tukipiste luo yhteiskuntaa, jossa seksi- ja erotiikkaalojen palveluita myyvien ihmisten oikeudet toteutuvat, eikä heidän tarvitse



kantaa seksityöhön liittyvää stigmaa. Pro-tukipiste vaikuttaa toiminnallaan siihen, että kohderyhmään kuuluvat ihmiset eivät joudu hyväksikäytön tai väkivallan kohteeksi ja saavat heille kuuluvan avun.

Pro-tukipisteen palvelutoiminnan piiriin kuuluvat kaikki Suomessa oleskelevat seksi- ja erotiikka-alalla työskentelevät ihmiset, jotka hyötyvät ammatillisesta avusta ja yhteisöllisestä toiminnasta sekä seksuaalisen hyväksikäytön tarkoituksiin tapahtuvan ihmiskaupan uhrit. Asiakaskunnalle on tyypillistä tuen tarpeiden laaja-alaisuus, liikkuvuus paikkakunnalta ja maasta toiseen sekä syrjäytymisen riskit, jotka liittyvät vahvasti sosiaaliseen stigmaan. (Pro-tukipiste ry, 2021, s. 1–4) Pro-tukipisteen palveluissa vuonna 2023, toteutuneita kontakteja on yhteensä hieman vajaa 11 000, joista arvioitu yksittäisten henkilöiden määrä on noin 2500 henkilöä. Yksittäisten asiakkaiden arviointi määrällisesti on hankalaa, sillä järjestö ei tilastoi yksittäisiä asiakkuuksia vaan kontakteja. Verkossa tehtävässä etsivässä työssä viestejä Pro-tukipisteeltä on lähtenyt vuoden 2023 aikana yhteensä 4200 viestiä. (Huovinen, 2024)

Pro-tukipisteen palvelutoiminnan kokonaisuus koostuu ammatillisista palveluista ja yhteisöllisestä toiminnasta. Nämä yhdessä luovat toisiaan täydentävän matalankynnyksen palvelukokonaisuuden. Jokaisessa Pro-tukipisteen kolmessa yksikössä työskentelee moniammatillinen tiimi, johon kuuluu sosi- aali- ja terveydenhuollon ammattilaisia.

### 3.1 Pro-tukipisteen palvelut

Pro-tukipisteellä asioidessa, henkilön ei tarvitse pelätä seksi- ja erotiikka-alaan liittyvää stigmaa tai negatiivisia ennakoasenteita. Seksi- ja erotiikka-alalla työskentelyä ei tarvitse peitellä, vaan sen voi ottaa esille yhtenä elämän osa-alueena, liittyi haettu tuen tarve siihen tai ei.

Tukipalveluissa on mahdollisuus keskustelutukeen ammattilaisen kanssa. Keskustelussa keskitytään niihin aiheisiin ja teemoihin, joista asiakas itse

kokee sillä hetkellä tarpeelliseksi keskustella. Teemoja voivat olla esimerkiksi seksityön tekemiseen liittyvät asiat, ihmissuhteet, oma seksuaalisuus, väkivalta, mielenterveys ja arjen hallinta. Tukipalveluihin kuuluu myös palveluohjausta, jossa on mahdollista saada apua asumiseen, toimeentuloon, työllistymiseen, koulutukseen tai Suomessa oleskeluun liittyvissä kysymyksissä. Apua saa halutessaan lomakkeiden täyttämässä, palveluiden ja etuuksien hakemisessa ja oikeuksiin liittyvissä asioissa. Tukea saa myös erilaisissa rikosasioissa. Tukea on mahdollista saada toimipaikkojen tai Suomen rajojen ulkopuolella varaamalla etätapaamisajan, joka toimii videoyhteydellä tai Pro-tukipisteen verkkosivuilla chat-palvelusta. Etätapaamisissa tarjotaan mahdollisuutta konsultointiin sote- ja muiden alojen ammattilaisille.

Terveyspalveluissa Pro-tukipisteellä palvelee toimipisteestä riippuen terveydenhoitaja, sairaanhoitaja ja lääkäri. Terveyspalvelut mahdollistavat seksitautitestit, raskaustestit sekä a- ja b-hepatiittirokotukset. Terveystieteiden ammattilaiset tarjoavat myös terveysneuvontaa ja heidän kanssaan on mahdollista keskustella muun muassa seksiteitse tarttuvista taudeista ja niiden ehkäisystä, raskauden ehkäisystä, päihteiden käytöstä, seksuaalisuudesta ja seksityöstä tai terveyspalveluista Suomessa. Pro-tukipisteellä käydessään saa mukaansa myös turvaseksimateriaaleja mm. Kondomeja, liukuvoiteita, suuseksisuoja ja soft- tamponeja.

Pro-tukipisteen yhteisöllistä toimintaa suunnitellaan, kehitetään ja toteutetaan yhdessä vertaistoimijoiden, yhteisön jäsenten ja työntekijöiden kesken. Yhteisöllinen toiminta pitää sisällään ohjattua ryhmätoimintaa, omaehtoista toimintaa sekä ryhmätoimintaa verkossa ja niihin jokainen saa osallistua oman mielenkiintonsa mukaan. Ohjatun ryhmätoiminnan tarkoituksena on tukea asiakkaiden hyvinvointia järjestämällä erilaisia virkistysaktiviteetteja, retkiä ja keskustelutilaisuuksia. Pro-tukipisteen omaehtoista toimintaa tuetaan tarjoamalla asiakkaille tiloja, asiantuntijatukea sekä koulutusta. Omaehtoista toimintaa ovat esimerkiksi vertaisohjaajien vetämät vertaistukiryhmät ja toimistopäivät. Ryhmätoimintaa tarjotaan lisäksi verkossa Pro-tukipisteen Discord-palvelimella, jossa keskusteluihin voi osallistua oman mielenkiinnon mukaisesti.

Yhteisöllistä toimintaa suunniteltaessa pyritään mahdollisuuksien mukaan vastaamaan yhteisöstä nousseisiin tarpeisiin.

Kaikki Pro-tukipisteen palvelut ovat maksuttomia, luottamuksellisia ja palveluissa on mahdollista asioida nimettömänä. Palveluista ei tule merkintää Omakantaan tai potilastietojärjestelmiin.

Pro-tukipisteellä toteutetaan etsivää työtä, joka on tärkeä työmuoto seksi- ja erotiikka-alalla toimivien ihmisten tavoittamiseen. Työmuodon tärkein tavoite on luoda kontaktia alalla toimiviin ihmisiin ja välittää tietoa Pro-tukipisteen toiminnasta ja tuki- ja terveyspalveluista, jotta mahdollisimman moni pystyisi halutessaan ja tarvitessaan niitä käyttämään. Etsivää työtä tehdään erilaisissa ympäristöissä, siellä missä seksi- ja erotiikkatyötäkin mm. baareissa, seksi- ja erotiikka-alan liikkeissä, strippipaikoissa, hierontapaikoissa tai ulkoalueilla. Etsivän työn yhteydessä on mahdollisuus neuvontaan ja ohjaukseen, terveyspalveluihin sekä turvaseksimateriaaleihin.

Etsivää työtä tehdään myös verkossa eri seuranhakusivustoilla infoviestejä Pro-tukipisteen palveluista lähettäen. Pro-tukipisteen työntekijään voi törmätä chat- ja some-foorumeilla, joissa ihmiset hakevat seksiseuraa. Kaiken työn lähtökohdana on hienovaraisuus ja avoimuus ja työ pyritään tehdä niin, ettei läsnäolosta aiheudu häiriötä tai haittaa. (Pro-tukipiste, n.d.)

### 3.2 Työelämäyhteistyö

Opinnäytetyön työelämäyhteistyötahona toimii Pro-tukipiste. Tutkimuksesta Pro-tukipiste saa laajemmin tietoa siitä, miten seksityön tekeminen vaikuttaa perheellisten seksityötä tekevien elämään. Tutkimuksesta saadun tiedon avulla Pro-tukipiste pystyy kehittämään palveluitaan asiakkaiden erilaisiin elämäntilanteisiin sopivaksi ja vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita.

## 4 STIGMA

Seksityöhön ja seksityöntekijöihin liittyy stigma eli vahva negatiivinen sosiaalinen leima. (Kauppinen, 2020, s.713) Stigma voi näyttäytyä ennakkoluuloina, syyllistämisenä tai epäoikeudenmukaisena sekä syrjivänä kohteluna ja sitä voidaan käyttää vallan ilmentämiseen ja ulos sulkemiseen. Stigmat vaikuttavat monin eri tavoin niiden kohteeksi joutuvien henkilöiden ja heidän läheistensä elämään. (Strand, 2024)

Stigma näkyy seksityötä tekevien arjessa, viranomaissuhteissa sekä sosiaalisissa suhteissa. Stigma erottelee, sulkee ulos ja käännyttää yhteisöstä. On tärkeää ymmärtää, ettei stigmassa ole kyse vain ympäristön hyljeksinnästä, vaan prosessi on kaksisuuntainen. Ympäristön suhtautuminen vaikuttaa yksilön käytökseen ja stigman välttämiseen pyrkivä salailu voi ohjata merkittävästi yksilön tekemiä valintoja. (Kontula, 2008, s.56–57) Usein tuomitsevat asenteet ja pelko kielteisistä seurauksista seksityön ilmi tultua estävät seksityöntekijöitä kertomaan työstään. (Kauppinen, J & Nikula, M. 2020. S. 712)

Kontulan (2008) väitöskirjassa Punainen eksodus käsitellään laajasti sosiaalista stigmaa, seksityön näkyvintä piirrettä. Kuten tässäkin tutkimuksessa, myös Kontulan haastateltavat nostavat esiin seksityön salaamisen ja siihen liittyvän stressin ja käytännön vaikeudet. (Kontula, 2008, s.75) Kontulan väitöskirjassa on esimerkkejä, miten myyttien varaan rakentuva viranomaistyö, etenkin työssä, jossa viranomaisella on paljon omaa harkintaa, voi pahimmillaan vaikuttaa esimerkiksi lastensuojeluviranomaisen käsityksiin ihmisen soveltuvuudesta vanhemmaksi ja kyvystä huolehtia omista lapsistaan. (Kontula, 2008, s.69) Stigmatisoitu henkilö ei ole yhteiskunnan täysvaltainen jäsen, vaan hänet nähdään yhteiskunnan reunalla, negatiivisena pidetyn poikkeavuuden läpi. (Kontula, A. 2008 s. 56–57)

Stigman kokonaisvaltaisuuden hahmottaminen mahdollistaa ymmärtämään miksi suurin osa seksityöntekijöistä ei halua kertoa seksin myymisestä kenellekään, usein ei edes läheisilleen. Seksityöhön liittyvät vahvat ennakoasenteet ja oletukset peittävät alleen yksilön ainutlaatuisen tarinan ja oman

kokemuksen ja persoonan. Alkuperäinen ongelma unohdetaan ja aletaan hoitaa seksin kauppaamista, joka voidaan nähdä syynä ongelmaan vaikei näin olisi. Pelko huonosta kohtelusta tai yhteiskunnallisen aseman paljastumisesta voi nostaa kynnystä palveluihin hakeutumisessa tai ihminen ei hakeudu palveluihin lainkaan. (Kauppinen, J. & Nikula, M. 2020. S. 714)

#### 4.1 Yhteiskunnassa vallitsevat arvot ja normit

Ihmisten toimintaa ja ajatuksia ohjaavat yhteiskunnassa vallitsevat arvot ja normit. Normi on eräänlainen ohje tai sääntö, joka perustuu arvoihin. Normin rikkomisesta seuraa jokin rangaistus, joka voi olla esimerkiksi ihmiseen ja/tai toimintaan liittyvää paheksuntaa tai yhteisön ulkopuolelle sulkemista. Normeilla pyritään ohjaamaan ihmistä käyttäytymään jollain tietyllä yhteiskunnan hyväksi katsomalla tavalla. Moraalisella normilla taas tarkoitetaan yleismaailmallisia käyttäytymissääntöjä. (OPH, 2024)

Muun muassa lait ja uskonto vaikuttavat vahvasti yhteiskunnan käsityksiin siitä, mikä on sallittua ja hyväksyttyä. Vaikka normit muuttuvat jatkuvasti yhteiskunnan muutoksen myötä, vaikuttaa historia silti ihmisten asenteisiin ja ajatuksiin. Kuten Silja Koiviston kirjassa *Sataman kapin Hilda* (2022), joka tutkii Suomen Kotkassa 1930-luvulla seksiä myyneiden naisten elämää, todetaan, että vaikka aikaa on kulunut ja paljon on tämän jälkeen muuttunut, ovat monet naisia koskevat käsitykset ovat edelleen säilyneet.

Useissa maissa ja kulttuureissa seksityöntekijät ymmärretään "toisiksi", muista poikkeavaksi ryhmäksi. Heidät on koettu olevan uhka ympäröivälle yhteiskunnalle ja sen normeille, parisuhteelle, avioliitolle ja seksuaaliterveydelle. Yhteiskunnan sekä valtiovallan tarpeet ja kulttuurin ja kontrolliteorioiden muutokset ovat vaikuttaneet siihen, miten on suhtauduttu niihin, jotka eivät ole noudattaneet normeja ja yhteiskunnallisesti hyväksytyjä tapoja toimia. Myös Suomen historiassa on säädetty erilaisia irtolaislakeja ja rakennettu työlaitoksia, vankiloita ja sairaaloita, joihin myös seksityötä tekeviä ihmisiä on suljettu. Erilaiset

laitokset ovat olleet paikkoja, jonne ne kansalaiset ovat joutuneet, joita ei ole haluttu nähdä julkisilla ja "normaaleina" pidettyjen ihmisten elämänalueilla. Kaiken tämän tarkoituksena on ollut kontrolloida, näennäisen hoidon lisäksi. (Koivisto, 2022, s. 31)

#### 4.2 Vaiettu ja vartioitu seksuaalisuus

Seksuaalisuuden, yhteiskunnallisten arvojen ja kristillisen uskon yhteensovittaminen on aina koettu haasteelliseksi. Kun aiemmin seksuaalisuutta on haluttu kaitsea ja vartioida, on seksuaalisuus nykyaikana noussut ihmisen identiteettiä määrittäväksi tekijäksi. Etenkin tyttöjen ja naisten seksuaalisuus on tabu, johon on kohdistunut kulttuurinen kielto. Se on vaiettua, salattua ja kiellettyä, jotakin häpeällistä ja torjuttavaa. Samalla se on ylläpitänyt sosiaalista järjestystä, joka perustuu tyttöjen seksuaalisuudesta vaikenemiselle, tuhoaa naisten mahdollisuudet itse hallita omaa tilannettaan ja elämäänsä.

Seksuaalisesti aktiivinen nainen on ollut kulttuurisessa järjestelmässä kautta aikojen häpeällinen. "Huonon naisen" leimaan on liittynyt voimakkaasti häpeän leima, stigma. Stigma on toiminut voimakkaasti naisen seksuaalisuutta kontrolloivana, tarkoituksena ohjata kohti "norminmukaista" seksuaalisuutta. Suomalaisessa historiassa ja maaseutukulttuurissa, stigma kyseenalaisti naisen avioliittokelpoisuuden sekä luotettavuuden puolisona tai suvunjatkajana. Koska tyttölapsella on arvoa lähinnä avioliittomarkkinoilla, on seksuaalisen maineen vartiointi ollut tyttöjen kasvatuksen lähtökohta ja muodostanut tyttöjen taloudellisen arvon.

Naisen seksuaalisuutta on historiassa stigmatisoitu koko kulttuurin voimalla. 1950-luvun suomalaisten elokuvien tarjoamia hyväksytyyn naiseuden malleja olivat viaton tyttö, uskollinen vaimo ja uhrautuva äiti. Seksuaalisuudesta kokonaisvaltaisesti vaiennut kulttuurinen järjestys on tarjonnut vain kaksi tapaa olla nainen, kunniallisen naisen avioliitossa- kodin ja perheen parissa ja

seksuaalisesti aktiivinen nainen häpeällisessä marginaalissa. (Ratinen, 2015, s. 43–63)

## 5 VANHEMMUUS

Joka kulttuurissa on omat käsityksensä vanhemmuudesta sekä sitä ympäröivästä perheestä ja kasvatuksesta. (Schmitt, 2003 s. 301) Lapsesta huolehtimiseen ja kasvattamiseen kohdistuu vanhemmalle paljon vastuuta ja tehtäviä. Lapsi tarvitsee kasvaakseen ja kehittyäkseen turvallisia, pysyviä ja vastavuoroisia ihmissuhteita, joissa häneen luotetaan, hänestä välitetään ja hyväksytään omana itsenään. Vanhemman on annettava lapselle huolenpitoa, turvaa ja läheisyyttä sekä iänmukaisia rajoja ja sääntöjä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2019.) Vanhemman ei ole tarkoitus olla täydellinen, vaan tavoitteena onkin riittävän hyvä vanhemmuus. (Vilen, Vihunen, Vartiainen, Siven, Neuvonen, Kurvinen, 2013, s. 102.) Kun vanhempi kykenee asettumaan lapsen asemaan ja herkistyy kuulemaan lapsen tarpeita, sekä on hellä ja rakastava lasta kohtaan, voidaan puhua riittävän hyvästä vanhemmuudesta. (Kyrönlampi-Kylmänen, 2010, s. 21)

Vanhemmuuteen ja eritoten äitiyteen liittyvät normit, uskomukset ja odotukset kuuluvat kaikille ja niiden toteuttamista voidaan ulkopuolelta odottaa ja vaatia hyvin vahvasti. Voi vaikuttaa siltä, että kaikilla olisi oikeus puuttua ja arvioida vanhemman kasvatustapoja tai perheen perustamista. Vanhempikin tarvitsee kannattelua, myötätuntoa ja läheisyyttä. Arkeen lapsen kanssa liittyy paljon erilaisia kokemuksia, joissa haastetaan vanhemman kykyä säädellä omia tunteita ja tarpeitaan. Myös vanhemmalle on tärkeää luottamus ja turvallisuuden tunne siitä, että muut aikuiset suhtautuvat ymmärtäväisesti ja myötätuntoisesti. Mahdollisuus jakaa vanhemmuuden tuomia tunteita ja kokemuksia voi olla arvokas voimavara. (Lehikoinen, 2023)

## 5.1 Työ ja perhe-elämä

Perheiden hyvinvointi ja arki koostuvat työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta. Sorsan & Rotkirchin (2020, 8–9) mukaan työelämän asenteet ovat muuttuneet ja työntekijät nähdään paremmin kokonaisuutena, joilla on elämää myös työajan ulkopuolella. Työn kuormittavuutta on yritetty helpottaa siten, että suomalaiset ovat viime vuosikymmenten aikana voineet vaikuttaa kokonaistyöaikaan ja työn joustomahdollisuuksia on lisätty. Vaikka perheystävällisyys on huomioitu muuttuvissa johtamisen tavoissa ja työelämässä, on matkaa edelleen työn ja arjen välisen tasapainon saavuttamiseen. Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen nähdään edelleen haasteena niin Suomessa kuin EU:n 2020- strategiassa.

Perheen yhdessä vietetty aika tapahtuu työn, päiväkodin ja koulun ulkopuolella, vapaa-aikana, jolloin ajalta odotetaan lepoa, rentoutumista ja virkistäytymistä. Mitä kuluttavampi vanhemman työpäivä on ollut, sitä enemmän hän kaipaisi vapaa-ajaltaan lepoa voimien palauttamiseen. Vanhemmat joutuvat usein palautumaan työn aiheuttamasta kuormituksesta juuri silloin kun, heidän pitäisi olla vastaanottavaisia lapsensa tarpeille. Tällöin aikuisen levon tarpeet ja lapsen hoivan ja seuran tarpeet voivat olla ajoittain suuressakin ristiriidassa keskenään. (Hautamäki, 2008, s. 132–134)

## 6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen lähestymistapa on kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä. Tavoitteena on tutkittavan ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulkitseminen teorian ja tutkimusaineiston pohjalta. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2002, s. 169) Laadullinen tutkimus soveltuu parhaiten tilanteeseen, jossa tavoitteena on ymmärtää ja tulkita paremmin ilmiötä, josta tietoa on vielä vähän tarjolla. Tämän vuoksi laadullinen tutkimus valikoitui opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi – tavoitteena oli antaa painoarvoa haastateltavien omille näkökulmille



ja toimijuudelle (Hirsjärvi & Hurme 2014, s. 22) Tutkittavien ilmiöiden kokonaisvaltaisuutta korostava lähestymistapa on hyvin tyypillistä laadulliselle tutkimukselle. Tutkittavaa ilmiötä on lähestyttävä kokonaisuutena, josta tutkijan on osattava poimia tutkimukselle olennaiset asiat. Tämän takia laadullisissa tutkimuksissa tutkittavien joukko ei voi olla kovin suuri – muuten tulkintojen tekeminen monimutkaistuu. (Ronkanen, Pehkonen, Lindblom-Ylänne & Paavilainen 2011, 81–83) Myös tässä opinnäytetyössä tutkittavien lukumäärä on pieni monipuolisen ja kattavan tulkinnan mahdollistamiseksi. Koska laadullisessa tutkimuksessa tutkijalla on merkittävä asema tulosten tulkinnassa, on tutkijan kriittisyys ja avoimuus omaa tutkimustyötä kohtaan tärkeää ja välttämätöntä. (Ronkanen ym. 2011, 82–83) Tässä opinnäytetyössä laadullisuus näkyy pienen, mutta syväluotaavan otannan ohella tutkittavien omia näkemyksiä korostavan haastattelutilanteen mahdollistamisella.

Tutkimuksen aineistona toimii seksityötä tekevien vanhempien teemahaastattelu (LIITE 1). Haastatteluun osallistuvat kontaktoitiin Pro-tukipisteen ylläpitämän Discord-palvelimen ja seksityöntekijöiden oman whatsapp ryhmän kautta valtakunnallisesti. Haastatteluissa käytin tiettyä runkoa ja ennalta suunniteltuja kysymyksiä, mutta siitä joustettiin mm. haastattelussa nousevien teemojen mukaan. Tämän opinnäytetyön keskeisin lähtökohta oli painottaa haastateltavien oman äänen kuulluksi tulemistä, siksi teemahaastattelu oli aineistonkeruumenetelmänä luonteva valinta. Verrattuna muihin haastattelumenetelmiin, teemahaastattelu mahdollistaa vapaamman lähestymistavan, ja siinä painotuu haastateltavien omien tulkintojen lisäksi vuorovaikutuksessa syntyvät merkitykset. (Hirsjärvi & Hurme 2014, 47–48) Tutkimukseen osallistui viisi seksityötä tekevää vanhempaa. Haastatteluista neljä tapahtui etäyhteyksin ja yksi kasvokkain Pro-tukipisteen tiloissa. Haastattelut nauhoitettiin. Haastateltuani litteroin haastattelut sekä anonymioin tulokset, ettei vastaajia voida tunnistaa. Tämän jälkeen tein yhteenvedon haastateltavien vastauksista kysymyskohtaisesti, jonka jälkeen peilasın haastattelun tuloksia tutkimustietoon. Haastattelutallenteet poistettiin heti litteroinnin ja anonymioinnin jälkeen. Litteroidut haastattelut sekä haastatteluista tehty kooste poistettiin, kun tutkimus valmistui.

Kohderyhmän rajaaminen oli tutkimuksen tuloksen ja analysoinnin kannalta merkityksellistä. Opinnäytetyöhön valitut haastateltavat seksityöntekijät on rajattu Suomen kansalaisiin, sillä rajaus vaikuttaa merkittävästi seksityöntekijän asemaan, työskentelyolosuhteisiin ja valintoihin. Opinnäytetyöhön osallistuvalla haastateltavalla tulee olla lapsi, jonka arjessa vanhempi on säännöllisesti mukana. Sillä, tekeekö haastateltava seksityötä pää- vai sivutoimisesti, ei ole merkitystä. Haastatteluun osallistuneet seksityöntekijät ovat erilaisissa elämäntilanteissa, kolme on naimisissa, yksi eronnut ja yksi toimii lapsensa yksinhuoltajana. Haastateltavia on myös erilaisista koulutustaustoista.

### 6.1 Aineiston hankinta

Opinnäytetyön haastatteluihin osallistui viisi seksityötä tekevää vanhempaa. Henkilöt valittiin Suomen kansalaisuuden, seksityön tekemisen ja vanhemmuuden, sillä ehdolla että on aktiivisesti lapsen elämässä, perusteella. Haastateltavat löysin ollessani työelämäyhteistyötahollani Pro-tukipisteellä sosionomiopintoihin kuuluvassa työharjoittelussa ja keskustelin siellä käyvien asiakkaiden kanssa haastateltavien hankinnasta. Pro-tukipisteen palveluja käyttävä asiakas, tarjoutui jakamaan haastattelupyyntöni (LIITE 2) Pro-tukipisteen ylläpitämään seksityötä tekevien suljetulle Discord-palvelimelle ja toinen asiakas jakoi haastattelupyyntöni seksityöntekijöiden omaan whatsapp-ryhmään. Haastateltavat löytyivät näiden kontaktien kautta.

Opinnäytetyön aineiston keräsin teemahaastatteluina. Haastatteluista neljä tapahtui etäyhteyksin verkossa ja yksi kasvotusten Turun toimipisteessä Pro-tukipisteellä. Haastatteluun oli mahdollista osallistua täysin anonymisti, niin ettei henkilöllisyys tule edes haastattelijan tietoon. Halusin mahdollistaa osallistumisen täysin anonymisti aiheen sensitiivisyyden ja kohderyhmään kohdistuvan stigman vuoksi. Kysymykset esitettiin kaikille samassa järjestyksessä, mutta kysymykseen sai jättää halutessaan myös vastaamatta.

Haastattelun alussa kävin lävitse nauhoitteen käsittelyn eettiset periaatteet ja tietosuojan. Jokainen haastateltava suostui nauhoitukseen. Etäyhteyksin tapahtuvista neljästä haastattelusta kaksi tapahtui haastateltavan osalta ilman kameraa. Minulla haastattelijana oli kamera auki koko haastattelun ajan. Kaikki viisi haastateltavaa vastasivat kysymyksiin todella laajasti ja toivat omia näkökulmia aiheesta myös kysymysten ulkopuolelta. Materiaalia aineiston keruusta kerääntyi jokaiselta haastateltavalta noin 35–50 sivua eli yhteensä litteroitua tekstiä noin 250 sivua kirjoitettuna fontilla Arial koossa 12.

## 6.2 Aineiston analysointi

Laadullisen aineiston analyysi on monimutkainen prosessi, eikä siihen ole olemassa yleispätevää kaavaa. Analyysin tarkoituksena on luoda selkeä ja todennukainen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä ja järjestää se tiiviiseen muotoon oleellista tietoa karsimatta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 104–105) Luin haastatteluista tehtyjä litterointeja useasti läpi, samalla anonymioiden vastauksia. Luokittelin materiaalia eri teemojen alle ja selkeytin haastattelujen sisältöjä. Samalla jätin pois tutkimuksen kannalta epäolennaisia asioita. Ryhmittelin haastattelujen vastaukset kysymys kerrallaan samaan tiedostoon, jotta analysointi ja vastauksien erot ja yhteneväisyyden tulkinta helpottuu. Ryhmittelyn jälkeen yhdistelin teemat kokonaisuuksiksi, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin ja kokonaiskuva selkeytyi. Teemoiksi nousivat seksityö ammattina, seksityön ja perheen yhteensovittaminen ja seksityön vaikutukset perheen elämään.

## 6.3 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisyydellä on merkittävä yhteys tutkimuksen luotettavuuden kannalta: tutkimusta ei voida pitää luotettavana, ellei se ole eettisesti kestävä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, s.182) Noudatin tutkimuksessa tieteellisen tutkimuksen perusperiaatteita, joita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto.

Aineiston käsittelyssä, lähdeviittauksissa ja tietosuojassa on kunnioitettu hyviä tieteellisiä käytäntöjä. (TENK, 2023, s.11)

Aihepiirin arkaluontoisuuden vuoksi päätin, että osallistuminen oli mahdollista tehdä täysin anonymisti ja kysymykset oli muotoiltu niin, ettei niistä voi tunnistaa tai yksilöidä haastateltavaa. Haastateltaville henkilöille kerrottiin, että osallistuminen on vapaaehtoista ja haastattelun saa halutessaan keskeyttää tai osallistumisen peruuttaa. Haastattelut suunnittelin niin, ettei haastateltavien henkilöllisyys paljastu edes haastattelijalle. Haastateltavista ei kerätty minikäänlaisia tunnistetietoja, vaan haastatteluun sai osallistua esimerkiksi nimi-merkkiä tai työnimeä käyttäen. Haastatteluajankohdat sovittiin sähköpostitse. Samalla sovittiin siitä, miten haastateltavien henkilöllisyys suojataan haastattelussa ja valmiissa tutkimuksessa. Tähän sisältyi tunnistettavien tietojen, kuten asuinpaikkojen, opiskelu- ja työpaikkojen tai ihmisten nimien mainitsematta jättäminen litteraatioissa ja valmiissa työssä. (Kuula, 2006, s.108–109) Kaikki opinnäytetyössä olevat sitaatit, ovat henkilöiden lausumia. Sitaatit on käsitelty niin, ettei niistä voi tunnistaa henkilöä tai yksittäisen henkilön kokonaista tarinaa ei voida yhdistää.

## 7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Haastateltavat henkilöt ovat lapsien vanhempia, jotka tekevät työtä seksi- ja erotiikka-alalla. Haastateltavien lapset ovat iältään 2–21-vuotiaita. Neljällä viidestä haastateltavasta on päiväkotikäisiä lapsia. Yhteistä haastateltaville on, että kaikki tarjoavat ”full service” palvelua, eli harrastavat yhdyntää asiakkaan kanssa. Henkilöt ovat Suomen kansalaisia ja asuvat eri puolilla Suomea. Vertailen tutkimuksessa haastateltavien vastauksia Väestöliiton vuonna 2020 julkaistuun perhebarometriin, joka tutkii vanhemmuuden ja työn yhteensovittamista Suomalaisissa lapsiperheissä.

## 7.1 Ammatinvalintana seksityö

Neljä viidestä haastateltavasta kertoo tehneensä seksityötä puolesta vuodesta kahteen vuoteen. Yksi haastatelluista on tehnyt seksityötä yhtäjaksoisesti noin viisi vuotta. Pisimpään seksityötä tehnyt mainitsee tehneensä seksityötä ensimmäisen kerran 10 vuotta sitten. Haastateltavista neljä viidestä kertoo tehneensä muun alan töitä ennen siirtymistä seksityöntekijäksi. Kaikki jotain muuta työtä tehneet seksityöntekijät kertovat sairastuneensa työelämänsä aikana masennukseen tai uupumukseen ja olleensa sairauslomilla ja tehneensä ajoittain työtään osa-aikaisesti. Vastauksissa kysymykseen mikä on saanut valitsemaan seksityön, esille nousee uupumus työelämässä, raha, oma aika ja mahdollisuus vaikuttaa omaan työaikaan.

*No kaveri suositteli sitä (seksityötä) mulle. Ja se oli tosi hyvä, koska mä kaipasin ulospääsyä siitä päivätyöstä niin tää seksityö mahdollisti sen. Mä en pitänyt siitä, että töissä oli tosi paljon tietokoneen kanssa olemista ja tuntuu, että kaiken tilastoinnin lisäksi, se että joku täppä oli oikeassa kohdassa, on tärkeämpää, kun se ihminen, joka on asiakas. Sitten kaikki ohjeet muuttui ihan älytöntä vauhtia ja ei pysynyt enää perässä ja esimies vaihtu 3 kertaa vuoden aikana ja jotenkin vaan kyllästyi jatkuvaan muutokseen.*

*Harrastin hyvin aktiivisesti seksiä eri muodoissaan ja sitten mä niinku että no mä oon tässä aika hyvä ja tää on aika kivaa. Sitten mulla tuli niinku semmoinen ajatus että, no miksi mä en samalla ottaisi tästä rahaa, koska ilmeisesti niinku ihmisiä on jotka tykkäisi tehdä sitä mun kanssa jopa niin paljon, että ne maksaisi siitä. Sit kun mun työt loppu, ei ollut enää mitään syytä miksi en vois koittaa.*

*Mie siinä työssä uuvuin. Ja tajusin, että se tulee jatkossakin olemaan semmoinen, että se imee sielun ja että en tule voimaan hyvin siinä työssä. Sitten mietin, että mitä mä teen ja haluaisin opiskella lisää. Sitten piti miettiä, että OK että miten minä voin rahoittaa opinnot? Ja sitte olin välillä leikkimieleessä sitä (seksityötä) pyöritellyt ja mä luulen, että melkein kaikille, varsinkin naisille on joskus tullut mieleen, että hei olisiko tää helppoa rahaa ja pitäisikö kokeilla. Kokeilin sitä sitte yhden kaverin kanssa ja se jännitti, mutta siitä tuli tosi semmoinen voimaantunut olo. Aluksi jännitti kauheasti sitä mitä minä tunnen sen jälkeen, että tuuleeko siit morkkis tai likainen olo tai jotain, mutta sitten se olo olikin semmoinen, että hei mä omistan seksuaalisuuteni paremmin kuin ikinä, niin sen kokemuksen myötä oli uskallusta lähteä.*

*Mielenkiinto. Siinä on ollut aika monta eri syytä, mutta ehkä tällä hetkellä mulla on se, että mä pystyn suhteellisen nopealla aikataululla saamaan melko ison määrän rahaa, kun vertaa vaikka tavalliseen päivätyöhön. Ja että siinä jää enemmän omaa aikaa, kun ei tarvitse olla niin paljon töissä. Ja sitten saa päättää koska tekee ja minkä verran.*

*Jää enemmän aikaa lapsen kanssa oloon ja sitten, että niin ei tarvitse murehtia, että riittääkö rahat.*

Työ ja elinkeinoministeriön joka vuosittaisessa Työolobarometrissä tulokset työn henkisestä raskaudesta sekä haitallisen stressin ja työuupumuksen kokemuksista ovat samansuuntaisia kuin 2020 julkaistun perhebarometriin vastanneiden vanhempien kokemukset. Vuonna 2022 perhebarometrissä henkinen rasittavuus työelämässä mainitaan lisääntyneen. Samalla työuupumuksen ja haitallista stressiä kokevien osuus on lisääntynyt. Työolobarometrissä mainitaan koko 2000-luvun ajalta, aina vuoteen 2020 saakka, miten palkansaajien mahdollisuudet vaikuttaa esimerkiksi työtehtäviin, työtahtiin tai töiden jakamiseen, on pysynyt samalla tasolla tai jopa heikentynyt vuosien aikana. Silti samaan aikaan työ on muuttunut entistä osaamisvaltaisemmaksi.

Tilastokeskuksen korona-ajan työoloista kertovan tutkimuksen mukaan vaikutusmahdollisuudet työmenetelmiin, työtehtävien sisältöön ja työmäärään kasvoivat vuosien 2018 ja 2021 välillä hieman, mutta vaikutusmahdollisuudet työtahtiin taas heikentyivät. (Lyly- Yrjänäinen, 2023, s.75, 80–81.) Kun tarkastelee seksityötä tekevien vanhempien vastauksia, on kokemukset työelämästä yhteneväisiä työolobarometrin tulosten kanssa. Molemmissa vastaajat ovat kokeneet työelämän raskaaksi, työntekijänä on hyvin vähän vaikutusmahdollisuuksia työhön ja sen sisältöön ja työtä on paljon.

Opinnäytetyössä tärkeänä koen tuoda esille, että haastateltavat seksityöntekijät tuovat jokainen esille oman hyväosaisuuden seksityöntekijänä. Jokainen haastateltava on valinnut tehdä seksityötä omasta vapaasta tahdostaan ja

pystynyt punnitsemaan työhön liittyviä hyötyjä ja haittoja ennen seksityön aloittamista. Haastatteluissa tulee ilmi mahdollisuus tehdä töitä omilla ehdoillaan, on vapaus valita koska työtä tekee ja kuinka paljon. Seksityöntekijät kertovat myös mahdollisuudesta vaikuttaa itse siihen, millaisia asiakkaita palvelevat. Viidestä haastateltavasta kolme nostaa esille myös puolison merkityksen perheen taloudellisesta vastuusta huolehtimiseen. Tämä voi mahdollisesti vaikuttaa siihen miten paljon työtä pitää tehdä kattaakseen perheen kuukausittaisia menoja, verrattuna vanhempaan, joka huolehtii perheen taloudesta ja menoista yksin.

*Ja toki kun en ole yksinhuoltaja, että mulla on aviomies, joka tienaa ihan jees, niin ei ole ollut semmoista taloudellista painetta, tehdä tosi paljon töitä.*

*Varmaan suurimmat tekijät just se uupuminen normi työelämään ja toisaalta se oma seksuaalinen avautuminen ja sen tajuminen, että hei toihan voisi olla semmoista työtä mistä mä tykkään. Se ei ole missään nimessä semmoinen, että mä nyt myyn persettä koska mun on pakko. Vaan kyllä se voi olla hauska työ ja semmoinen työ mistä voi nauttia. Vaikka ei se nyt varmaan joka päivä oo ruusuilla tanssimista tässäkään työssä. Täytyy tietysti sekin sanoa, että valehtelisin jos väittäisin, että se raha ei vaikuttaisi siihen mitenkään.*

## 7.2 Työtä omilla ehdoilla

Väestöliiton perhebarometrissä (2020) todetaan, että työaikojen epäsäännöllisyys, on tekijä, joka saattaa vaikuttaa työn ja perheen yhteensovittamiseen. Perhebarometrissä on mitattu äitien ja isien mahdollisuutta vaikuttaa työn alkua ja päättymisaikoihin perhesyistä. Vuonna 2018 vastanneista isistä noin 16 prosentilla ja äideistä noin 21 prosentilla ei ollut mahdollisuutta vaikuttaa työn alkamis- ja päättymisaikoihin. Lisäksi 10 prosenttia isistä ja 13 prosenttia äideistä on vastannut vaikuttamismahdollisuudekseen harvoin. (Sorsa, Rotkirch, 2020. s.47.) Tämän perusteella voidaan katsoa, että joka kolmannella vanhemmalla on jonkinlaisia haasteita työaikojen sovittamiseen perhesyistä.

Kysyin miten seksityötä tekevät vanhemmat kokevat mahdollisuudekseen vaikuttaa työn alkamis- ja päättymisajankohtiin. Viidestä haastatellusta jokainen kokee voivansa vaikuttaa työaikoihinsa hyvin ja joustavasti.

*Joo kyllä mä pystyn tehdä ihan juuri niin kun mä itse haluan.*

Perhebarometrin (2020) mukaan mahdollisuudessa pitää vapaapäivä lasten hoidon vuoksi, tilanne näyttää heikentyneen vuodesta 2010 vuoteen 2018. Sukupuolen, puolison ja koulutuksen merkityksellä eroja ei juuri ollut. Epäsäännöllisen työajan tarkastelut antavat viitteitä siitä, että vaikka yhä useammalle on yleensä mahdollista olla poissa töistä lasten hoidon vuoksi, myös yhä useammalle se ei ole lainkaan mahdollista.

Seksityötä tekevästä vanhemmista kaikki viisi haastatelluista kokevat pystyvänsä järjestämään työaikaansa siten, että voi tarvittaessa pitää vapaapäivän lasten hoitamisen vuoksi.

*Pystyn yleensä aika hyvin joo. En vaan ota asiakkaita siihen tai sitten vaan perun, jos olen jo sopinut siihen.*

*Pystyn ja jos etukäteen tietää, nii mä pystyn pitää vaikka viikon vapaata, jos haluan. Mutta se on tietysti se vähän ikävä, jos lapsi sairastuu ja mulla on sovittu tapaamisia ja sitten ne tietenkin pitäisi perua. Mutta ei ole kyllä sellaista ollut vielä. Harvemmin kuitenkaan kauhean paljon etukäteen on sovittu näitä töitä. Se työ tulee silleen, että kalenteri saattaa olla vaikka huomenna aamulla ihan tyhjä ja iltaan mennessä siihen on tullut 7 asiakasvarausta. Se on tosi semmoista, että samana päivänä tulee ne varaukset.*

*Vähän sen mukaan, että kuinka tärkeä työpäivä olisi. Jos nyt minulla on joku sikahyvä keikka, niin sitten mies jää kotiin. Mutta kyllä mä ensisijaisesti jään, jos on yhtään silleen hiljaisempi päivä. Siinä palkkatyössä ollut sitten etuna se, että ne ekat päivät on ollut palkkalisia ja voi olla automaattisesti pois sen kolme päivää. Että minulla tulee tässä työssä sitten tulomenetykset.*



Se että seksipalveluihin liittyvät varaukset tulevat usein joko edeltävänä tai saman päivän aikana, voidaan tulkita jossain tilanteissa mahdollistavan perheen ja lasten tarpeiden vuoksi tehtyjä nopeitakin muutoksia arjessa. Kaikissa tilanteissa mahdollisia asiakasvarauksia ei tarvitse perua ollenkaan, mutta työn tekemättä jättäminen näkyy suoraan tulon menetyksenä.

*Kyllähän siinä jonkinlainen rahallinen menetys tulee, mutta kyllä sen pystyy tekemään. Tässä se on ihan vapaata, niinku yrittäjänä, että oot aivan omilla armoillas.*

Väestöliiton perhebarometrissä (2020) iltaisin, viikonloppuisin ja öisin työtä tekevät niputettiin käsitteen epäsäännöllinen työaika alle. Barometrissä epäsäännöllistä työaika tekevien vanhempien oli muita vaikeampi joustaa työpäivien alkamis- ja päättymisajoissa. Seksityötä tekevistä kuitenkin jokainen haastateltava koki pystyvänsä vaikuttamaan työaikoihinsa, vaikka jokainen mainitsee vastauksissaan tekevänsä ilta- ja viikonlopputöitä satunnaisesti. Vastauksista voidaan tulkita, että seksityön mahdollisuus tehdä työtä itselle sopivimpina ajankohtina on isolta osaltaan syy miksi perheelliset kokevat seksityön helpoksi yhdistää perhe-elämään.

*En tee öisin. Välillä teen iltaisin ja viikonloppuisin, mutta siis pääosin teen virka-aikaan.*

*Enimmäkseen mä pyrin lähtemään (työkeikalle) arkipäivinä. Mutta kyllä mä saatan myös tehdä viikonloppureissuja. Hyvin harvoin jaksan valvoa kovin pitkälle. Yleensä menee konttori kiinni joskus siinä 10 aikaan.*

*No öisin en kyllä tee, iltaisin satunnaisesti. Viikonloppuisinkin vaan aika harvoissa tapauksissa.*

Ansiotyön tekemisen tavat ja tavoitteet saattavat muuttua perheellistymisen myötä. Taustalla voi olla hyvin erilaisia syitä ja työtehtävät tai työpaikka voi

vaihtua esimerkiksi johtuen perheen taloudellisesta tilanteesta tai halusta viettää enemmän aikaa kotona lasten kanssa. Perhebarometrissä (2020) vastaajien yleisin keino on työaikojen muuttaminen ilman, että tekisi vähemmän työtunteja. Mutta mitä useampia lapsia perheessä oli, sitä useampi vanhempi vähensi myös tekemiään työtunteja. (Sorsa & Rotkirch, 2020, s. 59–65)

*Minä ajoitan ne silleen, että mä voin viedä lapset vähän myöhemmin hoitoon ja eskariin. Huomioin sen aina niissä aikatauluissa, että ne päivät olisi lyhyempiä kuin ne muuten on ja että välillä pitää silleen extra vapaa-päiviä että voi lapsi olla hoidosta pois.*

*Just iltatyötä yrittänyt välttää, että olisi sitten päiväkotipäivän jälkeen mahdollisimman paljon läsnä sitten heidän kanssa.*

*Lapset aina alkuviikon mulla, niin yleensä en tee töitä alkuviikosta tai korkeintaan jotain paperitöitä kotona. Mutta tosi harvoin otan asiakkaita, kun mulla on lapset, vaikka ne olisi koulussa ja hoidossa. Kun lapset on mulla nii oon niiden kanssa ja sitten ku lapset ei oo, mulla niin teen tätä työtä.*

Seksityötä tekevien vanhempien vastauksissa korostuu neljällä viidestä haastatellusta lasten hoidossa olo aikojen lyhentymisen tai vähentymisen ja lasten kanssa vietetyn ajan lisääntyminen seksityöhön vaihtamisen johdosta. Kaksi viidestä haastateltavasta kertovat, että lapset asuvat osan arjesta toisen vanhemman luona, tällöin asiakkaiden parissa tehty työ rytmitetty kokonaan ajalle, jolloin lapset eivät ole seksityötä tekevällä vanhemmalla. Yksi haastatelluista on yksinhuoltaja, joka kertoo rytmittävänsä työpäivät kahteen tai kolmeen työreissuun toiselle paikkakunnalle ja olevansa kuukaudesta muut päivät vapaalla. Työpäiviä kuukaudelle kertyy enimmillään seitsemän päivää. Työmatkojen ajaksi vanhemmalla on lapselle luotettava tuttu hoitaja, joka huolehtii lapsesta. Seksityön voidaan tulkita antavan vanhemmille merkittävästi enemmän aikaa yhdessä perheen kanssa.

*Mä en tee omalla paikkakunnalla yhtään. Mä teen 2 tai 3 reissua kuukaudessa ja ne jonkin toiselle paikkakunnalle. Eliikä mä oon noin yhteensä 4–7 päivää poissa kotoa kuukaudesta ja sitten sen lopun ajan niin mä vietän vapaata.*

Vaikka seksityö mahdollistaa enemmän aikaa perheelle ja itselle, pitää seksityö sisällään asiakastapaamisten välillä myös paljon muuta työtä. Työpäivät koostuvat mm. työtilojen järjestelyistä, markkinoinnista, kirjanpidosta, sisällöntuottamisesta ja asiakasviestinnästä. Erityisesti asiakasviestinnän kuormitus ja sen paljous nousee esille haastatteluissa.

*Kyllähän se vie paljon aikaa, kyllä minun päivittäinen työaika menee helposti semmosina päivinä ku teen asiakastapaamisia niin lähelle 8 tuntia viestittelyineen. Mutta sitä viestittelyä voi sitten tehdä oman aikataulun mukaan ja vastata aina välillä. Miten nyt ihmisillä on muutenkin puhelin kourassa koko ajan.*

*Semmoinen tekijä joka monenlaiseen yrittäjyyteen liittyy, sen asiakashankinnan kannalta nopeasti vastaaminen on hyvä asia. Sen takia on vaikeampi rajata työtä, jos sillä ei olisi väliä. Sitten olisi helpompaa silleen ottaa silleen, että OK, mä käytän tän puoli tuntisen aamulla ja päivällä ja puoli tuntia illalla. Koska se on merkityksellistä, että kuinka nopeasti vastaa, että miten asiakas tulee.*

### 7.3 Perheystävällinen seksityö

Vuosittain tehtävässä väestöliiton perhebarometreissä on toistuvasti korostunut lapsiperheiden vanhempien toive saada lisää joustavuutta työ- ja perhe-elämään. Samaan aikaan perheillä on keskenään hyvin erilaisia tilanteita ja haasteita, samoin työnantajien mahdollisuudet huomioida työntekijän yksityiselämän tarpeita vaihtelevat. Vaikka Väestöliiton Perheystävällinen työpaikkaohjelman mukaan perheystävällisyys on alkanut levitä työpaikkoihin ja työntekijöiden roolit myös työpaikan ulkopuolella ymmärretään, on vielä pitkä matka arjen tasapainon saavuttamiseksi. (Sorsa & Rotkirch, 2020, s. 8) Opinnäytetyöhön haastatteluista seksityöntekijöistä kaikki olivat sitä mieltä, että seksityö on hyvin yhdistettävissä perhe-elämään. Seksityötä tekevät vanhemmat mainitsevat työn joustavuuden mahdollistavan heille enemmän aikaa lasten kanssa ja työn vaikuttavan positiivisesti omaan hyvinvointiin ja jaksamiseen. Hyötynä mainitaan myös perheen taloudellisen tilanteen helpottuminen. Perhebarometrin (2020) kyselyssä vanhemmat vastasivat, että mahdollisuus

vaikuttaa omiin työaikoihin ja läheisten apu lastenhoidossa auttaisi perhe-elämän ja työn yhteensovittamisessa. Myös työyhteisön merkitys ja etätönn mahdollisuus koettiin tärkeäksi. (Sorsa & Rotkirch, 2020, s. 7) Vastauksia vertaamalla voidaan todeta, että seksityöhön vaihtaminen on mahdollistanut seksityötä tekeville vanhemmille paremmin helpotuksia juuri niihin asioihin, joita työelämässä olevat vanhemmat työltään kaipaavat.

*Tää on oikeasti tosi perheystävällinen työ mun mielestä. En mä pystyisi olemaan kotona silloin kun lapset lähtee kouluun ja kun ne tulee koulusta, jos mulla olisi se mun vanha työ. Kyllä mä tykkään antaa aikaa lapsille enemmän ja tää kyllä mahdollistaa semmoisen tosi hyvän joustavuuden sen perhe-elämän kannalta. Että tää on lasten kannalta tosi hyvä työ.*

*Lasten hyvinvointiin vaikuttanut positiivisesti, että ei ole niin kuormittavat pitkät päivät hoidossa. Meidän taloudellinen stressi on vähäisempää, tai sitä ei ole. Ja tietenkin tää on ollut mun hyvinvointiin positiivisesti vaikuttanut asia, että niillä lapsilla ei ole masentunut äiti.*

#### 7.4 Työn ja perheen yhteensovittaminen

Tarkastelemme mitkä tekijät vanhemmat erityisesti kokevat hankaloittavan työn ja perhe-elämän yhteensovittamista. Väestöliiton tutkimuksen (2020) mukaan merkittävästi yhteensovittamista hankaloittaviksi tekijöiksi nousee vastaajilla vaativa tai uuvuttava työ, pitkät työpäivät ja ennustamattomat tai vaikeat työajat. Näiden voidaan katsoa vastaavan samoja syitä, joita seksityöntekijät kertoivat aikaisemmissa vastauksissaan, miksi ovat valinneet tehdä seksityötä.

Työn ja perheen yhteensovittamista hankaloittavana tekijänä seksityöntekijöiden vastauksissa korostuu seksityöhön liittyvän stigman merkitys, joka ilmenee muun muassa työn salailuna. Jokainen viidestä haastateltavasta mainitsee stigman ja työn salaamisen arkea kuormittavaksi tekijäksi.

*Tietty pitää vähän miettiä mitä kenellekin sanoo, semmoista salailua.*

*Tää on semmoinen työ mikä on tosi helppo yhdistää perhe-elämään, mulla ainaki, että vaikea keksiä mikä hankaloittaisi. Se vähän harmittaa ja on vaikeaa, että ei voi olla lapsille ihan avoin siitä, että mitä tekee.*

*Kyllähän aviomies joutuu kanssa valehtelemaan tän takia ja miettii sanojaan.*

Yksi haastateltavista vastaa hankaloittavaksi tekijäksi työmatkojen aikataulutuksen. Vastauksesta jää kuitenkin tulkinnan varaiseksi tekeekö vanhempi työmatkoja siksi, että asuu pienellä paikkakunnalla, eikä halua tulla henkilökohtaisesti tunnistetuksi seksityötä tekevänä, jolloin työtä vaikeuttava valinta johtuu stigman vaikutuksista. Vai tekeekö vanhempi työmatkoja siksi, ettei halua asiakkaikseen itselleen tuttuja ihmisiä mahdollisen kiusallisen tilanteen vuoksi. Tai pitääkö päätös tehdä työtä oman paikkakunnan ulkopuolella sisälään mahdollisesti molempia näkökulmia. Nämä ovat omaa pohdintaani, joita itselleni heräsi vastauksiin tarkemmin perehtyessäni.

*Reissuhommien aikataulutus on välillä haastavaa. Mun kotipaikkakunta on suhteellisen pieni. En mä halua, että tulee jotain tuttuja asiakkaiksi.*

Lisäksi haastateltavista kaksi nostaa esille työn rajaamisen haasteet. Näiden voidaan tulkita olevan saman tapaiset perhebarometrin (2020) yrittäjien esille nostamien haasteiden kanssa. Tutkimuksessa yrittäjät erottuvat muista vastaajista sillä, että heistä reilusti yli puolet kokee, että työhön liittyy ainakin jokin sellainen vaikeus, joka erityisesti hankaloittaa työn ja perheen yhteensovittamista. (Sorsa & Rotkirch, 2020, s. 67)

Seksityötä tekevät kokevat yrittäjämäisen toiminnan ja sen tuomat mahdollisuudet vaikuttaa itsenäisesti työn tekoon positiivisena ja arkea helpottavana asiana. Yhteistä kuitenkin on, että yrittäjänä työajan rajaaminen on itse työntekijän vastuulla, eikä työajat ole selkeästi määriteltyjä. Tämä antaa vapauksia

työaikoihin, mutta voi vaikeuttaa työn rajaamista. Seksityöntekijöiden vastauksissa korostuu, että vaikka yrittäjämäinen toiminta tuo omat haasteensa työn tekoon, on positiiviset vaikutukset silti suuremmat.

*Varsinkin itseni kohdalla, niin mä oon tosi huono rajaamaan sitä työtä ja vapaa aikaa. Periaatteessa heti ku alotin tän työn, niin tuli semmoinen ajatus, että jokainen tunti on rahan arvoinen.*

*Kyllähän sitä viestiä tuuttais eri somekanavissa tosi paljon, mutta se vaan pitää itse osata vetää ne rajat ja sulkee joku appi tai ei olla online tai ettei pidä niitä ilmoituksia päällä.*

Väestöliiton tutkimus (2020) kertoo, että Suomi sijoittuu kansainvälisessä vertailussa kärkeen yhteensovittamista vaikeuttavien tekijöiden kannalta. Lähes kaikki tarkastellut vaikeudet ovat Suomessa yleisempiä kuin muissa Pohjoismaissa ja EU:ssa keskimäärin. Suomessa etenkin työn vaativuus ja uuvuttavuus korostuvat muihin maihin verrattuna. Lisäksi työmatkojen pituus koetaan täällä vaikeuttavan yhteensovittamista enemmän kuin muualla. Opinnäytetyöhön haastatelluista kaikki nostavat esiin aikaisemman työelämän kuormittavuuden ja vaativuuden. Työelämän kuormittavuus oli jokaisella vastaajalla ainakin yhtenä syynä seksityön tekemiseen.

*Pohdin sitä työssä jaksamista tosi paljon, kun tuntuu että se uupuminen ei vaan niinku meinannut mennä ohitte ja siitä oli vaikea toipua. Sitten mulla ei ollut mitään pitkää sairauslomaa missään vaiheessa, mut sitten me aina vähennettiin ja yritettiin säätää mun työnantajan kanssa sitä työmäärää, mutta sitten tuntuu, että vaikka mä kuinka vähän tein ja tietysti yhdistettynä kaikkeen muuhun perhe-elämään, niin oli vaan liikaa. Että kun nykyajan työelämä on aika vaativaa.*

Työ ja perhe-elämän yhteensovittamista helpottavista tekijöistä tärkeimmäksi perhebarometriin (2020) vastaajat ovat maininneet itselle sopivat työajat. Seuraavina esille nousee työyhteisön tuki ja isovanhempien tai muiden läheisten apu lastenhoidossa. Muita esille nousevia helpottavia tekijöitä mainitaan mm.

etätyömahdollisuus, siivouspalveluiden ostaminen ja sosiaalinen tuki. Avoimissa vastauksissa korostui erityisesti puolison merkitys ja arjen logistiset ratkaisut sekä erilaiset ostopalvelut.

Seksityötä tekevien vanhempien vastauksissa perhe-elämän ja työn yhteensovittamista helpottaviksi tekijöiksi nousee erilaiset vastaukset kuin perhebarometriin vastanneiden. Perhebarometriin vastanneet kokivat tärkeänä muun muassa turvaverkon, vaikutusmahdollisuudet työhön ja ostopalvelut. Kun taas neljä viidestä seksityöntekijästä kokee, että mahdollisuus avoimuuteen omasta työstä helpottaisi työn ja perhe-elämän yhteensovittamista. Seksityötä tekevät toivoivat mahdollisuutta kertoa työstä hyvin erilaisissa yhteyksissä, mutta yhteistä kaikille oli salailun tuottama kuormitus. Huomionarvoista oli, että vastauksissa vain yksi viidestä kertoi turvautuvansa läheisten lastenhoitoapuun seksityön tekemisen ajaksi. Tästä voidaan päätellä, että seksityön tekemisen vuoksi vapautunut aika ja työn joustavuus mahdollistaa vanhemmille arjen pyörittämisen sujuvammin, eikä ulkoisia apuja arkisiin asioihin tarvita. Kuitenkaan ei voida täysin sulkea pois sitä mahdollisuutta, miten stigma vaikuttaa siihen, ettei lastenhoitoapua työn vuoksi pyydetä. Läheisten kanssa vietetyn ajan välttäminen tai vähentäminen, työstä johtuvan salailun vuoksi tulee esille suoraan yhden haastateltavan vastauksessa.

*Jotenkin koen tän kyllä aika helppona niinku just lasten kannalta. Vaikea keksiä, että mikä tätä voisi niinku vielä helpottaa.*

*Me ollaan oltu aika pienituloisia ja vähävarainen perhe. Lapset on tottunut siihen, että meillä ei ole rahaa ikinä mihinkään ja nyt tämän työn kautta mä oon pystynyt mahdollistamaan niille asioita mitä ne ei ole aiemmin ikinä voineet kokea.*

*Yksi mitä mä oon ajatellut niin on se että, mun isompi lapsi on menossa kouluun, niin tän myötä sen ei tarvitse olla aamulla aina yksin. Tai että jokapäivä olisi semmoinen, että pitäisi mennä joka aamu kerhoon ja ilta-päiväkerhoon. Ne päivät olisi semmoisia 10 tuntisia. Plus pienempi on mennyt tän aikana päiväkotiin niin, sen ei ole tarvinnut aloittaa kans niin pitkillä päivillä.*

*Kyllä on ihan positiivisesti vaikuttanut myös taloudellisesti. Tein tota päivätyötä 80% osa-aikaisena ja välillä 60%, koska halusin lapsille enemmän aikaa. Niin kyllähän mä tässä tienaan sen rahan nopeemmin.*

*Haluaisin pystyy ole avoin. Esim. jos mulla olisi mun vanhempi meillä kylässä, että ne olisi vaikka illan tai vähän aikaa lasten kanssa, että jos mä kävisin pari tuntia tekemässä töitä, mutta nyt se ei ole mahdollista. Stigma vaikuttaa, siinä on ihan tarpeeksi kannettavaa siinä salailussa muutenkin ja ei halua yhtään lisätä sitä määrää mitä joutuu valehtelee. Se on ehdottomasti kuormittuvien osa työtä että sen kanssa painin ja se on vaikuttanut mun ihmissuhteisiin esim. mun siskoon ja sitten näihin mun vanhempiin myös, koska se valehtelu on niin inhottavaa niin, sitten ei tee mieli olla niin paljon tekemisissä.*

Yhdenkään haastateltavan vastauksessa ei tule esille varsinaiseen seksityön tekemiseen liittyvää vaikeutta yhdistettynä perhe-elämään. On huomion arvoista, että vastanneista neljä viidestä mainitse tehneensä aikaisemmin muita palkkatöitä, mutta valinneensa seksityön työkseen perheellisenä. Tämän voisi tulkita puhuvan sen puolesta, että seksityö mahdollistaa vanhemmille asioita, joita muissa palkkatöissä ei ole ollut mahdollista saavuttaa. Vastauksissa toistuu, miten seksityö on mahdollistanut vanhemmille enemmän aikaa lasten kanssa ja oman ajan lisääntymisen, joka koetaan omaa hyvinvointia ja jaksamista tukevaksi.

Seksityöstä saatu taloudellinen hyöty nousee vastauksissa esille elämää helpottavaksi ja erilaisia asioita mahdollistavaksi tekijäksi. Neljä viidestä haastatellusta kertoo tehneensä aikaisemmin palkansaajana töitä osa-aikaisesti uupumuksen vuoksi, jolloin on selvää, että perheen palkkatulot ovat olleet pienemmät. Seksityöhön siirtyminen oli mahdollistanut jokaiselle viidestä haastateltavasta myös paremman tulotason verrattuna aiempaan.

Jokaisen haastateltavan vastauksessa tulee esille stigma. Stigma nivoutuu monissa vastauksissa seksityön tekemistä vaikeuttaviin tekijöihin. Seksityö koetaan pääosin toimivana työnä yhdistää perhe-elämään, vaikka työn salailu kuormittaa seksityötä tekevää ja läheisiä. Pelko ulkopuolelta tulevasta



mahdollisesta syrjinnästä ja halveksunnasta estää seksityötä tekeviä kertomasta työstään.

*No se mahdollisuus avoimuuteen. Eri tilanteissa se olisi tietty se, että vois vastata ja ei tarvis jännittää mitä sanoo, jos lapsen päikkykaverin vanhempi kysyy, että mitä sä teet työksesi.*

### 7.5 Arjessa saatu tuki

Haastattelun vastauksissa kysymykseen, mistä seksityötä tekevät saavat tukea arkeen, toistuu seksityön mahdollistamat muutokset arkeen ja työn tekemiseen. Erona Väestöliiton tutkimukseen (2020) vastanneihin oli jo aikaisemmin esille noussut, että seksityötä tekevät turvautuvat muita vanhempia vähemmän ulkoiseen apuun arjen helpottamiseksi. Seksityöntekijöiden arjen helpottamista ja tukemista vahvistaviksi tekijöiksi jokainen vanhempi tuo esille mahdollisuuden vaikuttaa omiin aikatauluihin ja työn joustavuuden. Seksityö mahdollistaa vanhemmille enemmän vapaa-aikaa, mikä jossain muussa työssä palkansaajana olisi vähäisempi. Vapautunutta aikaa käytetään joko oman jaksamisen tukemiseen esimerkiksi lepäämällä tai opiskeluun. Vapaampi aikataulu mahdollistaa, että joskus vanhempi hoitaa kodinhoitoon liittyvät asiat ennen lasten tuloa koulusta tai päiväkodista, jolloin aikaa perheen yhteiselle ajalle iltaan jää enemmän.

*Päikkäreitä oon saanut otettuu useampana päivänä.*

*Mä oon ihan täysin itse päättänyt mun kalenterin ja minkä verran mä teen töitä ja milloinkin. Että kyllä siinä on ollut sitä vapautta. Ja toki kun en esimerkiksi ole yksinhuoltaja, että mulla on aviomies, niin ei ole ollut semmoista taloudellista painetta, tehdä tosi paljon töitä. On vapautunut enemmän aikaa perheelle ja myös semmoselle omalle lepoajalle, mitä muuten ton ikäisten lasten työssäkäynnillä äidillä on tosi vähän.*

Vaikka seksityön tekemiseen ei tarvitsisi lastenhoitoapua läheisiltä, mainitaan läheisten tarjoama tuki merkittävänä arjen jaksamisessa ja lastenhoitovastuun jakamisessa. Perheellisten seksityötä tekevien vanhempien toiveet omalle vapaa-ajalle ovat hyvin tavalliset, kuin kenelle tahansa ruuhkavuosia eläville vanhemmille.

*Meillä ei kummatkaan meidän vanhemmat eli lasten isovanhemmat, asu täällä seudulla. Niin sitten kaikki arki-illat ja viikonloput on aika lailla meidän vastuulla, Että jos jommalla kummalla on jotain, niin se toinen on yksin lasten kanssa. Joskus kaipaen sitä lastenhoitoapua kuitenkin, että pääsisi johonkin miehenkin kaa kahdestaan.*

*No mun vanhemmat auttaa ja siskon perhe erityisesti, kun niillä on niin saman ikäisiä lapsia kun mulla ja joskus tehdään niiden kans yökylävaihtareita lasten kanssa. Myöskään lapsivapailta en tee töitä, niin se tietysti tuo semmoista jaksamista ja omaa aikaa.*

Kysyin seksityötä tekeviltä vanhemmilta mistä he saavat tukea omaan työhönsä. Seksityötä tehdään usein yksin ja työyhteisön päivittäinen tuki on palokansaaajaa vähäisempää. Vastauksissa korostui vertaistuen merkitys ja omien läheisten tuki. Läheisiltä seksityöntekijät kertovat saaneensa apua turvallisemman seksityön tekemisen pohdintaan ja käytännön asioiden järjestelyyn. Vertaistuki koettiin tärkeäksi kanavaksi keskustella työhön liittyvistä asioista. Neljä viidestä haastateltavasta oli keskustellut seksityöstä ja sen tekemisestä toisen seksityötä tekevän kanssa ennen seksityön aloittamista.

*Vertaistukiryhmät ja whatsapp ryhmät, jos tulee töissä niinku jotaki probleemaa tai tarvii päästä avautuu.*

*Puhuttiin aviomiehen kanssa ihan käytännön tasolla, että mitä se työ on. Että mitkä oli sitten rajat ja mitkä olisi turvallisuusseikat. Ja miten sitä voisi jotenkin järkevästi toteuttaa, ettei sitten häntä ahdistaa.*

*No mä saan paljon tukea siis mun kumppaneilta ja tota niin. Niiltä ja sillä sitten niinku siihen työhön niin sieltä vertaispuolelta, että on niitä tyyppejä jotka ymmärtää.*

*Minulla on lämpimin työyhteisö, mitä miulla on ikinä ollut. Pääosin ollaan etänä tekemisissä, mutta mulla on ollut kivoja työyhteisöjä, mutta ei ikinä näin ihanaa. Semmoinen asia mikä yllätti mut täysin, että kun minä ajattelin että tää on työtä mitä tehdään vaan yksin, niin vaikka teen live kohtaamisia vaan yksin, niin sitten kuitenkin se että voi jakaa ja saada apua ja tukea ja vinkkejä ja myös itse antaa niitä.*

*Positiivisesti mun kumppani on tukenut mua tosi paljon, heti kun mä aloin silleen tosissaan mieltii tätä työtä, niin mä ihan ekana kysyin siltä että hei mitä sä ajattelisit tällaisesta. Ja hän on mua tukenut ja käytiin ostaa duunipuhelin minulle ja on selvittänyt tietoturva-asioita ja kaikkea tällaista. Ja mulla on toinen seurustelukumppani myös, joka kanssa tukee näissä. Ja sitten seksityö on myös kummassakin suhteessa ollut positiivinen eikä negatiivinen asia.*

*No joo mulla on se kaveri, kuka vähän niinku houkuttelikin, niin hänen kanssaan voidaan jutella ja sitten muitakin kavereita kenen kanssa voi jutella tästä. Sitten FTS foorumilta (itsenäisten seksityöntekijöiden suomalainen verkosto), sai silloin alussa milloin tarvitsin eniten sitä tukea niin sai tosi hyvin. Nyt ei ole oikein kokenut mitään tarvetta siihen. Oon myös käyny siellä Pro-tukipisteellä Helsingissä ja Tampereella pari kertaa niin tiedän, että jos tulisi joku hankalampi juttu niin sitten sieltä Pro-tukipisteeltä voisi saada apua.*

Kuten siis missä tahansa työssä, työyhteisön tuki, joiden kanssa voi keskustella työstä ja saada apua, on myös seksityöntekijälle tärkeää. Vertaistuen merkitys on siinä, että kertojalla ja kuulijalla on saman kaltainen kokemus, joka mahdollistaa toisen ymmärtämisen. Jokainen viidestä haastateltavasta seksityöntekijästä oli käyttänyt jotakin Pro-tukipisteen palveluja. Pro-tukipisteen mahdollistaman vertaistuen lisäksi palveluista tärkeimmäksi koettiin anonyymit ja nimettömät seksitautitestit ja Pro-tukipisteen työntekijöiden kanssa käydyt tukikeskustelut. Haastateltavista useampi oli Pro-tukipisteen toimipaikkojen ulkopuolelta, mutta mahdollisuus etänä tapahtuvaan vertaistukeen ja keskusteluun Pro-tukipisteen työntekijöiden kanssa mainittiin tärkeänä ja omaa työtä helpottavana tekijänä.

*Pro-tukipisteen palvelut on ihan mahtavia. Ja sit noi vertaistukiryhmät ja just whatsappissa ja discordissa. Etenkin tälle aloittelijana, ku voi kysyä kaikkee tyhmiäkin kysymyksiä.*

*Ennen kun mä aloitin tekemään noita live keikkoi, nii mä haluaisin tulla tänne (Pro-tukipisteelle) juttelemaan, että onko kaikki asiat pohdittu etukäteen, että mitä tähän voi olla. Sitten mä oon ollut testeissä.*

Suurelle osalle seksityöntekijöistä Pro-tukipisteen palvelut ovat kiistatta tärkeitä ja merkitykselliset. Työntekijän kanssa on mahdollista keskustella seksityöstä myös ennen työn aloittamista ja punnita työn itselle tuomia hyötyjä ja mahdollisia haittoja. Tukikeskusteluihin on mahdollista hakeutua aina, jos kaipaa keskustelutukea ihmisen kanssa, jolle seksityön tekemistä ei tarvitse peitellä. Pro-tukipisteen mahdollistavat anonymit terveystalvelut ovat tärkeä osa vastuullista seksityötä ja itsestä ja omasta terveydestä huolehtimista.

*Kaipaisin Pro palveluita lähemmäs ja seksitautitestaukset mahdolliseksi useammin. Nyt julkisessa ne pitää tehdä omalla nimellä, kun Prolla voin tehdä ne anonymisti.*

## 7.6 Seksityöstä kertominen

Seksityöhön liittyy jo yksinään stigmaa, huoran leima. Mutta miten yhteiskunta näkee seksityöstä tulonsa saavan vanhemman? Anna Kontulan tutkimuksessakin Punainen eksodus, useamman seksityöntekijän vanhemmuus on asetettu kyseenalaiseksi jopa ammattilaisten toimesta. (2008, s.69) Pelko syrjityksi tulemisesta ja mitä seksityön paljastuminen aiheuttaisi perheelle, vaikuttaa seksityötä tekevien vanhempien työstään kertomiseen ulkopuolisille.

*No joo kyllähän se on eri asia olla seksityötä tekevä vanhempi. Silleen. Ja millä tavalla pitää huomioida sitä anonymiteettiä, että ei voi miettiä vaan toiminimen perustamisessa vaan omaa turvallisuuttaan. Vaan, että se pitää miettiä perheenkin ja lasten.*

*Muiden ihmisten asenteessa on ero sillä, että onko lapsia vai ei. Herkästi paheksutaan enemmän, jos on lapsia. Monelle tulee kaikki semmoiset kiusaamisasiat mieleen herkästi. Toisten ihmisten reaktioita pitää miettiä. Jos mä olisin lapseton, niin varmaan voisin olla vaikka omilla kasvoillani myynti-ilmoituksessa ja jossain lehtijutussa. Mutta nyt on tarkempi siitä yksityisyydestä, kun on lapsia. Ehkä vähän harmittaa, koska mä oon vähän semmoinen aktivistityyppi ja kun sitä tarvii rajoittaa.*

*No tämmönen perus että no mitä, jos lasta kiusataan koulussa? Niin siihen yks kollega vastasi, et häntä oli kiusattu, ku hänen äiti oli siivooja.*

Viidestä seksityöntekijästä jokainen oli kertonut tekemästään työstä jollekin läheiselleen, kumppanille, ystävälle tai sukulaiselle. Samalla jokainen teki työtään myös osittain salassa. Vanhemman tekemä seksityö nähdään julkisissa keskusteluissa usein haitallisena lapsille ja lasten kehitykselle ja altistaa kiusaamiselle. Ajatukset työn haitallisuudesta liittyy usein vääriin olettamuksiin, ajatuksiin ja ennakkoluuloihin. Jo nopea selailu netin keskustelupalstan kommentteja koskien Helsingin sanomien artikkelia äidistä, joka tekee seksityötä todistaa stigman olevan voimissaan. Kommenteissa anonyymit kirjoittajat kyseenalaistavat äidin mielenterveyttä, pelätään lasten altistuvan seksuaaliselle materiaalille ja vaativat kirjoittelijat jopa lapsen huostaanottoakin. (Vierailija, 14.5.2023)

*Joo joo kyllä lapset tietää ja exä tietää ja mun sisarukset tietää ja muutamat ystävät. Ainut että mun äiti ei tiedä ja ollaan sillä lailla melko kiinteästi tekemisissä.*

*Aviomies tietysti tietää ja suurin osa mun läheisistä ystäväistä. Omille vanhemmille en kyllä lähtisi kertomaan. Toki tiedän, että voisihan se jotain kautta tulla heille ilmi ja sitten se tulee. Oon kuitenkin valmis seisomaan sen takana, mutta ite en tee sitä alotetta, että haluaisi sitä kertoa. Sama appivanhemmat on silleen ei ei.*

*Vanhin lapsista tietää. Pienemmille olen sanonut, että tapaan ihmisiä ja teen erilaisia hoitoja.*

Haastatelluista seksityöntekijöistä kaksi viidestä oli kertonut seksityöstään aikuisille ja/tai teini-ikäisille lapsilleen. Vastauksissa näkyy myös, miten stigma näyttäytyy ihmissuhteissa. Jokainen vastaajista on jättänyt kertomatta jollekin läheiselleen seksityöstä. Se miksi työstä ei uskalleta kertoa, pelätään vaikut-tavan muun muassa eronneiden vanhempien keskinäiseen suhteeseen hoitaa lapsiin liittyviä asioita. Yksi seksityöntekijöistä kertoo, miten suhde omaan si-sarukseen on kärsinyt seksityöstä kertomisen myötä. Yhdessä vastauksessa tulee esille myös stigman tarttuminen tai siirtyminen. Stigman tarttumisella tar-koitetaan sitä, että stigma siirtyy seksityöntekijöiden läheisiin, jolloin negatiivi-set olettamukset kohdistuvat myös muihin.

*Ystävät tietää, mutta en mä mun sukulaisille tuu kertomaan. Koska en jaksa mitään draamaa. Rahaa pitää jotenkin rehellisellä työllä tehdä ja ne ei näe tämmöistä rehellisenä työnä. Sitten ne on tosi tarkkoja suvun mai-neesta, niin en mä jaksa käydä läpi semmoista. Parempi vaan mitä vä-hemmän tietää.*

*Kyllähän se (stigma) nyt aivan varmasti on se syy minkä takia mä pidän salassa, mutta toisaalta mä myös pidän itsekin siitä, että saan olla vähän semmoinen mysteerinen hahmo, ettei kerro aivan kaikkea itestään muille. Mä oon aina ollut vähän semmoinen, että en mä nyt halua kaikkea itsestäni paljastaa niin. Se on paljon turvallisempaa, kun ei ole semmoi-nen, aivan avoin kaikille. Pitää olla tosi varovainen kenelle puhuu.*

*Osa ei tiedä, mutta mun sukulaisista tietää mun sisko ja kumppanin sisko ja tota niin sitten miun ystävät tietää.*

Yksi haastatelluista seksityöntekijöistä oli vahvasti sitä mieltä, ettei halua oman lapsensa tietävän tekemästään seksityöstä koskaan. Kaikki seksityötä teke-vät, joilla oli päiväkotikäisiä ja alakouluikäisiä lapsia, eivät olleet kertoneet työstään lapsille. Työstä kertomisesta jossain elämän vaiheessa kuitenkin oli mietitty. Stigman ja salailun vaikutuksia lapsiin pohdittiin, kun vanhempi itse ymmärtää stigman tuoman kuormituksen elämään. Vaikka ajatuksia ja tapoja lapsille kertomisesta tai kertomatta jättämisestä oli seksityöntekijöillä erilaisia, jokainen oli miettinyt asiaa ja punninnut kertomisesta koituvia hyötyjä ja

haittoja omille lapsilleen. Tämä tuo esille, ettei työstä kertomista tai päätöstä kertomatta jättämisestä tehdä hetken mielihohteesta, vaan jokainen perhe miettii tilanteen tapauskohtaisesti.

*En mä halua, että se saa koskaan tietää.*

*Tavallaan voisinkin kertoa, mutta koska siihen liittyy se stigma ja salailu, niin en minä voisi laittaa niitä siihen tilanteeseen, että ne joutuisi vanhempansa puolesta vaan valehtelee. Se olisi minust kohtuutonta. Kun itse tiedän, kuinka stressaavaa se on, niin en missään nimessä halua siirtää sellaista lapselleni.*

*Mä haluaisin tehdä omalla naamalla siksi, että haluaisin tehdä aktivismia ja levittää sitä ajatusta siitä, että tämä on ihan tavallista työtä ja poistaa sitä stigmaa. Mutta kuitenkin se lasten etu menee edelle, että mä en halua niille (lapsille) vaikeuksia tästä asiasta.*

*En ajatellut, että alaikäisille lapsille kertoisin ja sitten joskus kun ovat täysi-ikäisiä, saatan kertookin. Tosi kiva, että ne ainakin joskus saisi tietää ja ainakin lapsenlapset sitten, että mimmoinen se mummo olikaan.*

Seksityön ja siitä kertomisen aikana, ajateltiin olevan hyvä esimerkki lapsille siitä, että jokainen voi tehdä erilaisia valintoja ja jokaisella on oikeus elää oman näköistä elämää. Seksuaalikasvatuksen tärkeys tuli esille neljän haastateltavan puheessa, kun pohdittiin lasten mahdollista suhtautumista seksityöhön. Seksuaalikasvatus on jokaiselle kuuluva seksuaalioikeus, joka lukeutuu ihmisoikeuksiin. Seksuaalikasvatus lisää seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja sen turvin ihminen saa tietoja ja taitoja, joiden avulla hänen on mahdollista tehdä itselleen parhaita valintoja. Seksuaalikasvatus ei vaaranna lapsen tai nuoren kasvua ja kehitystä, vaan tuo turvaa ja parantaa kykyä pitää itsestään huolta ja välttää riskitilanteisiin joutumista. (Väestöliitto, n.d.) Haastattelussa nousi esiin näkökulma, miten oman esimerkin kautta voi opettaa lapselleen oikeudesta omaan seksuaalisuuteensa ja oikeudesta päättää omasta kehostaan.

*Lasten suhtautuminen sitten joskus isompana, kun ehkä saavat tietää. Niin se, että alusta alkaen kasvattaa niitä lapsia siihen tai antaa semmoista hyvää seksuaalikasvatusta, että ei tarvi hävetä tiettyjä asioita.*

*Ikätasoisesti sitten joskus aikanaan saavat tietää.*

Yksi seksityöntekijä nosti esiin toiveen palvelusta, joka olisi suunnattu seksityöntekijän läheisille. Palvelussa seksityöntekijän läheinen pääsisi keskustelemaan seksityöstä esimerkiksi Pro-tukipisteen ammattilaisen kanssa ja saisi mahdollisuuden kysyä häneltä seksityöhön liittyviä kysymyksiä ja selventää ajatuksiaan aiheesta. Palvelun ajateltiin parantavan keskustelua seksityöstä ja mahdollistavan tiedon jakamisen aiheesta, ilman ajatusta, että kertoja on puolueellinen ja puhuu asiasta “omaksi parhaakseen”. Seksityöntekijä ajatteli myös, että ammattilaisen puhe olisi uskottavampaa, eikä lisäisi stigmaa seksityön ympärillä.

*Mun mielestä tosi mahtavaa, että olisi tarjolla keskusteluapua tai vähän niinku pariterapiaa. Mahdollisuus siihen, että voisi läheisen kanssa mennä keskustelemaan asiantuntijan kanssa, että selventää mistä on kyse ja että pääsisi ehkä parempaan keskusteluyhteyteen, että jos toinen tuomitsee niin mitä siellä taustalla on. Että myös niille läheisille itsekseen käytäväksi palveluksi seksityöntekijöiden läheisille. Että jos tyttäreni myy seksiä, nii voisi päästä sitten juttelemaan myös jonkun kanssa, ettei kaikki ennakkoluulot ja stigmaat ja tämmöisten käsittely kaatuis sen seksityötä tekevän harteille.*

Mitä seksityötä tekevät sitten vastaavat ihmisille työstään, jos totuutta ei voi sanoa? Millaisia tunteita omasta työstä valehtelu aiheuttaa?

*Mä vastaan vähän ympäröivästä, että teen jotain keikkatyötä. Mä oon sanonut, että mä teen henkilökohtaisenavustajan hommia tai tämmöistä. Mutta sitten siihenkin liittyy omansa, että nolottaa semmoinen ajatus, että kun miulla on maisterintutkinto, että minä tekisin jotain sellaista duunia, joka ei vaadi koulutusta ja joka on pienipalkkaista.*



*Kyllä se on tosi inhottavaa, kun mä tykkään mun duunista hirveästi. Ja minä nautin siitä, mä oon hyvä siinä ja mä kehityn siinä ja pidän sitä tärkeänä. Ja oon tän hetkisessä elämässä ihan hirveän onnellinen ja minä en ole ollut varmaan näin onnellinen ikinä elämässäni. Että sitten jotenkin se ristiriita siinä, että ei voi kertoa sitä, että on joku niin ihana asia elämässä, jota ei voi jakaa.*

*Sanon että teen noita hierojan hommia, ja teenkin, mut jätän siitä vaan sen eroottisen kertomatta.*

Kolme viidestä seksityöntekijästä oli kertonut työstään jollekin sosiaali- ja terveysalan ammattilaiselle. Kokemukset vastaanotosta olivat olleet neutraaleja. Yksi haastateltavista kertoo, että työntekijä oli ottanut asian uteliaasti vastaan, mutta vastaanotto ei ollut tuntunut kovin ammattimaiselta. Tästä voisi päätellä, ettei kaikilla ammattilaisilla ole tarpeeksi tietoa seksityöstä tai valmiuksia ottaa asiaa vastaan. Myös itse seksityön tekemiseen vanhemmat eivät ei ole saaneet toivottavaa tukea muun muassa verotukseen liittyvässä asiassa, joka voi selittyä vaikeasti tulkittavalla lainsäädännöllä. Tämä ilmentää hyvin, miksi Pro-tukipisteen palvelut koetaan tärkeäksi ja hyvinvointia tukevaksi, kun omasta työstä ei tarvitse opastaa ammattilaista erikseen tai jännittää toisen suhtautumista asiaan. Myös vaikeasti tulkittava lainsäädäntö nousee esille.

*Ihan OK, ehkä niinku utelias tai jotenkin ei kauheen ammattimaista silleen, että ihan se hyväksyi, mutta oli sellainen utelias samalla tavalla kuin joku tuttu ihminen tai joku random tyyppi kelle kertoisi. Mutta ihan hyvin. Ei siitä mitään ongelmia tullut tai mitään sellaista.*

*Mä tiedän, että on just kollega, joka on yrittänyt veroasioita selvittää ja saanut sata kertaa soittaa verotoimistoon ja siellä ei vaan, ei ne tiedä, että koska se on erityisasiantuntemusta vaativaa.*

Seksityöstä kertomista ammattilaisille myös pelätään. Tämä todentaa hyvin konkreettisesti sitä erityisyyttä, mitä vanhemmuus voi tuoda seksityötä tekevän

elämään. Seksityötä tekevä itse tietää miten seksityö vaikuttaa perheen tai lasten elämään ja miten ei, mutta riskit huonosta kohtelusta ja sen seurauksista tunnustetaan eikä riskiä haluta ymmärrettävistä syistä ottaa.

*Seksityötä tekevät vanhemmat ei välttämättä uskalla hakea apua, kun ne pelkää huonoksi vanhemmaksi leimautumista tai sitä, että lapsi huostaanotetaan.*

*Mua huolettaa tässä nykytilanteessa, kun se voidaan katsoa just perusteena sinne (lastensuojeluun). Tai riippuu vähän, ei varmaan isommissa kaupungeissa tehdä noin, mutta mä luulen, että jossain pienemmässä kaupungissa voi tulla silmätikuksi siitä.*

## 7.7 Työn vaikutukset lapsiin

Haastattelun lopussa kysyin mitä vanhemmat kokevat tärkeänä saada kuuluksi, nousi useammassa vastauksessa seksityön vaikutukset lasten elämään. Haastateltavat halusivat korostaa, etteivät lapset tapaa asiakkaita koskaan tai lasten kuullen ei keskustella työhön liittyvistä asioista. On monta muutakin ammattia ja työtä, josta ei ole soveliasta keskustella lasten läsnä ollessa tai työstä ja sen sisällöstä ei keskustella kotona ollenkaan. Vastaukset todentavat stigmat olemassaolon ja sen että seksityötä tekeviin liittyy oletus rajattomuudesta ja ettei vanhempi osaisi rajata työhönsä liittyviä asioita lapsiltaan.

*Ja sitten ajatellaan, että se lapsi altistuu jotenkin liian paljon seksuaaliselle sisällölle.*

*Lapset ei millään tavalla liity tähän mun työhön ja ei he tarvitse mitään erityistä suojelua. Niinku kukaan muukaan, niin en mä ota lapsia mukaan töihin. Joku saattaa luulla jotenkin, että ne näkee jotakin, tai kuulee tai jotakin tämmöistä, mutta mulla on tämä työ ihan samalla tavalla erillään perhe-elämästä kuin kellä tahansa muullakin yleensä.*

*Mut että niinku eihän mun lapsi tapaa mun asiakkaita ikinä.*

## 7.8 Työturvallisuus ja lainsäädäntö

Opinnäytetyön kirjoittamisen aikana Suomessa pantiin vireille kansalaisaloite seksuaalipalvelujen myymistä ja ostamista säätelevän lakikokonaisuuden muuttamiseksi. Lakiesityksen tavoitteena on suostumukseen perustuvan seksuaalipalvelujen myymisen nostaminen täysimääräisesti muiden elinkeinojen rinnalle. Nyt vaikeasti tulkittavan lain uudistus pyrkii korjaamaan seksityöntekijöihin kohdistuvia ihmisoikeusrikkomuksia ja parantamaan työolosuhteita. Kansalaisaloitteen tavoitteena on lisäksi ehkäistä ja purkaa seksityöhön ja seksityöntekijöihin kohdistuvia kielteisiä ja usein perusteettomia ennakkoluuloja. Lakimuutoksen myötä tarvitaan myös asenneilmapiirin muutosta, jotta uhka väkivallasta ja syrjinnästä vähenee alalla. (Häkkinen ym., 2024)

Lakimuutokselle on todellinen tarve, sillä voimassa oleva laki vaikeuttaa seksityön tekemistä, heikentää työturvallisuutta ja lisää harmaata taloutta.

*Selkeästi voi sanoa, että se vaikuttaa perheen yhteensovittamiseen ja sitten perheen turvallisuuteen, jos tekee töitä kotona niin sitten se paljastuu niille asiakkaille missä asuu ja se on myös lasten koti. Ja jos olisi yksityinen oma tila, nii sitten se olisi tosi kallista. Se vaatisi enemmän asiakkaiden ottamista. Nyt teen kotona, enkä joudu tekeä niin paljon ja se on monella tapaa hyvä juttu. Mutta sit mulla on vuokranantaja sehän voisi saada syytteen siitä, että parittaa mua.*

*Laki on niin tulkinnanvarainen ja kotona yrittää yksin sitten tulkita sitä.*

*Se stigma ja se Suomen lainsäädäntö hankaloittaa sitä, että tuolla semmoinen verkostoituminen on hankalaa. Sit sä et saa sopia tällöisiä yhteiskeikkoja tai yhteisiä työkämppejä.*

Voimassa oleva rikoslain 20 luku 10 § Parituksesta estää esimerkiksi työtilan vuokraamisen tai työn tekemisen yhdessä kollegan kanssa. Jos voidaan tulkita, että toinen hyötyy henkilön tekemästä seksityöstä rahallisesti, syyllistyy hyötyjä tällöin paritukseen. Laki on tulkinnanvarainen ja näin ajateltuna

esimerkiksi asunnon vuokranantaja syyllistyisi paritukseen, jos asunnossa myydään seksiä.

Osa seksityöhön liittyvistä ajatuksista koskee seksityön vaarallisuutta. Haastateltavista yksi viidestä kertoi asiakkaan kohdistaneen väkivaltaa seksityöntekijään työssä. Haastateltava kertoo saaneensa tukea tapahtuneen käsittelyyn, eikä tapahtumasta ole hänen omien sanojensa mukaan jäänyt pelkoa työn tekemiseen. Haastateltavat seksityöntekijät tuovat puheessaan esille myös useissa muiden alojen työssä ilmenevät tiedostetut väkivallan riskit.

*Väkivallan uhka monissa muissa töissä on suurempi, mm. poliisi, järjestyksenvalvoja, hoitajat.*

On totta, että monissa muissa ammateissa on myös väkivallan uhkaa, eikä ammattia silti koeta erityisen vaaralliseksi tai tämän vuoksi haitalliseksi työksi perheelliselle. Erityisen seksityöhön liittyvästä väkivallan uhasta, tekee ongelmallinen lainsäädäntö. Muihin ammatteihin verrattuna seksityöntekijällä ei ole samanlaisia mahdollisuuksia huolehtia omasta työturvallisuudestaan. Seksityöntekijä ei voi tehdä töitä yhteisessä jaetussa työtilassa muiden kanssa, ei palkata itselleen vartijapalveluita tai turvahälytyspalveluita, rikoslain parituspykälän vuoksi. Seksityöntekijöiden on pitänyt kehittää itse turvallisempia tapoja tehdä töitä, muun muassa verkostoitumalla ja jakamalla vaarallisten asiakkaiden tietoja erilaisissa keskusteluryhmissä.

*Keskusteluryhmissä jaetaan tietoja vaarallisista tyypeistä, jotta muut ei ottaisi enää asiakkaakseen.*

Myös seksityöntekijöiden terveys herättää keskustelua. Seksityöntekijät tunnistavat oletuksen siitä, miten seksityötä tekevä ei huolehtisi terveydestään, hygieniastaan tai turvaseksistä. Myös seksityötä tekevän kyky tehdä itseään koskevia turvallisia päätöksiä kyseenalaistetaan.

*Se että oletetaan että on joku tosi likainen tyyppi tai pitää olla ihmisessä tosi paljon vikaa, että tekee tommoista. Tai että on ihan täynnä tauteja väkisinkin.*

*Kyllä sä taudit saat ennemmin joltain yhden illan jutulta baarista, kun itsestään ja työterveydestään huolehtivalta seksityöntekijältä.*

*Jos tekee seksityötä niin se ei tarkoita, että se ihminen on ihan tautinen.*

Seksityön ja vanhemmuuden yhdistämisen stigmatisointi ei ole ainoastaan Suomen ongelma. Kiinassa vuonna 2018 julkaistu tutkimus vertailee vuosien 2002–2016 välillä tehtyä 21 tutkimusta, joiden avulla on tutkittu identiteettiin kohdistuvaa ristiriitaa seksityön ja äitiyden välillä sekä yhteiskunnan ihanteellisia odotuksia äitiydestä. Tutkimuksessa nousee esiin palvelujen tarve mukaan lukien terveys-, perhe- ja lakipalvelut, sekä suositus perheen kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen ja sensitiiviseen lähestymistapaan. Tutkimuksessa mainitaan lain muuttaminen ja seksityön dekriminialisointi ja sen ajatellaan edistävän myös perheen lasten terveyttä ja turvallisuutta. (Chan ym., 2018.)

## 7.9 Taloudellinen hyvinvointi

Hyvinvointia voidaan pitää päivittäisen elämän voimavarana, joka koostuu kolmesta osa-alueesta, sosiaalisesta, taloudellisesta sekä ympäristöstä. Taloudellinen hyvinvointi on siis yksi osa hyvinvointia. (Heikkinen, 2023, s.3) Vaikka haastatteluissa ei mainita rahaa ensisijaisena syynä tehdä seksityötä, nousee sen merkitys silti esiin jokaisen haastateltavan vastauksissa. Opinnäytetyön tekemisen aikana huomion arvoista on, että vuoden 2023 lopulla useiden hyödykkeiden ja palveluiden hinnat olivat historiallisen korkealla. (Lehtinen, 2024) Tämä on varmasti vaikuttanut useimpiin suomalaisiin aiheuttaen epävarmuutta ja monenlaista haittaa.

*Rahan tarve on koko ajan kasvanut, kun kaikki on kallistunut. Niin kyllä se on ihan valtava muutos, kun ei tarvi miettiä joka penniä.*

*Me ollaan oltu aika pienituloisia ja vähävarainen perhe. Lapset on tottunut siihen, että meillä ei ole rahaa ikinä mihinkään ja nyt tämän työn kautta mä oon pystynyt mahdollistamaan niille asioita mitä ne ei ole aiemmin ikinä voineet kokea.*

*Meidän menot ei ole kasvaneet tän työn myötä, että mä en ole alkanut kuluttaa enempää. Mutta nyt minulla on eka kerran mahdollisuus ollut alkaa säästää puskurirahastoa. Että kyllä se on merkittävästi mahdollistanut minulle esim. maksulliset opinnot, en mä olisi voinut osallistua niihin muuten. Siihen läsnäoloa vaativaan työaikaan nähden se palkkaus on niin hyvä. Koska minun voimavaroilla ja tälle perheellisenä ja muuten niin ei mulla riittäisi resurssit siihen opiskeluun mitenkään.*

Kuten aikaisemmin mainittiin, taloudellinen hyvinvointi on osa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Jos taloudellinen hyvinvointi on heikentynyt, voi sillä olla negatiivisia sivuvaikutuksia mielenterveyteen, fyysiseen terveyteen ja ihmisuhteisiin. Taloudellisen hyvinvoinnin tila vaikuttaa myös ihmisen itsevarmuuteen, onnellisuuden kokemukseen sekä työn tekoon ja sen tehokkuuteen. (Heikkinen, 2023. S. 4) Opinnäytetyöhön haastatelluista vanhemmista kaikki mainitsevat tulotasonsa parantuneen. Samalla seksityön kerrotaan muun muassa vähentäneen taloudellista stressiä, mahdollistaneen säästämisen ja maksulliset opinnot. Seksityön tekemisen vuoksi perheiden noussut tulotaso voidaan nähdä stressiä vähentävänä tekijänä, joka lisää perheiden hyvinvointia ja kokemusta seksityön ja perhe-elämän onnistuneesta yhteensovittamisesta.

## 8 YHTEENVETO

Seksityö ratkaisee monta perhe-elämän ja työelämän yhteensovittamisen haastetta. Seksityötä tekevällä vanhemmalla on joustavammat työajat verrattuna moneen muuhun työhön. Joustava työaika mahdollistaa työn tekemisen

itselle ja perheelle sopivimmaksi koettuun aikaan. Lisäksi seksityöhön liittyy lukuisia työtehtäviä, joiden hoitaminen onnistuu etänä kotoa käsin. Tällaisia työtehtäviä ovat muun muassa ilmoitusten tekeminen ja päivittäminen, asiakkaiden viesteihin vastaaminen, kirjanpitoa ja työtilojen varausta tai valmistelua. Työaikojen joustavuus ja etätyöt mahdollistavat joustavammin kodinhoidollisten asioiden hoitamisen päivisin, jolloin lapset ovat päivähoitossa tai koulussa. Tällöin kaikki arkiset askareet eivät kasaannu iltaan, vaan aikaa jää enemmän perheen yhteiselle ajalle. Kun työajat voi määritellä paljolti itse, moni seksityötä tekevistä nosti esiin lasten lyhyemmät hoitoajat tai myöhäisemmän ajan päiväkotiin viemiselle. Myös koululaisten vanhemmat pitivät tärkeänä, että saavat mahdollisuuden olla lähettämässä lapsen kouluun ja olla vastaanottamassa lapsen koulupäivän jälkeen. Ajattelen, että harvemmalla vanhemmalla on säännön mukaisesti mahdollisuus näin joustavaan työaikaan.

Kun perhe-elämän ja työaikojen yhteensovittaminen onnistuu joustavasti, voidaan päätellä sen vaikuttavan positiivisesti vanhemman omaan jaksamiseen ja hyvinvointiin. Kun vanhempi ei ole päivittäin tiukasti kiinni ennalta sovitussa työajassa, on mahdollisuuksia oman jaksamisen tukemiseen joustavammin. Seksityö mahdollisti vanhemmille spontaanit vapaapäivät ja viikonkin mittaiset tauot työn tekemisestä. Osa seksityötä tekevistä mainitsi myös tekevänsä huomattavasti vähemmän työtunteja muuhun työhön verrattuna. Ajattelen, että oman kuormituksen säätely ja mahdollisuus lepoon ja itselle mielekkäiden asioiden tekemiseen, tukee vanhempien jaksamista perhearjessa. Seksityön kerrottiin myös olevan mielekästä ja itselle merkityksellistä ja sen koettiin vaikuttavan positiivisesti omaan seksuaalisuuteen ja kokemukseen itsestä.

Seksityön kerrottiin parantaneen perheiden taloudellista tilannetta. Vaikka rahaa ei koettu ensisijaiseksi syyksi tehdä seksityötä, seksityöstä saatu hyvä rahallinen korvaus nousi esiin jokaisen vanhemman haastattelussa. Lapsiperheissä on paljon kulueriä muun muassa suuret asumis- ja ruokakustannukset, lasten mahdolliset harrastusmaksut, vaate- ja liikkumiskulut. Rahan tarvetta voi olla vaikea suunnitella ja yllättäviä kuluja voi ilmetä. Vanhemmat mainitsivat seksityön mahdollistavan ”nopean” rahan saannin. Tämän ymmärtää

mahdollistavan yllättävien kulujen kattamisen, vaikka kääntöpuolena onkin tulojen ennakoimattomuus.

Vaikka seksityö mahdollistaa perhe- ja työelämän yhdistämisen joustavasti, ei seksityön tekeminen ole täysin ongelmaton. Seksityöhön liittyvä voimakas stigma, vaikuttaa perheen ulkopuolelta tulevina asenteina ja oletuksina. Perhe itse voi olla täysin tyytyväinen omaan tilanteeseensa ja on punninnut seksityön tuomat hyödyt ja haitat omalle perheelleen. Jokaisen perheen pitäisi pystyä tekemään omalle perheelleen parhaat valinnat ja näin yleensä kannustetaan. Miksi silti seksityöntekijä ei olisi kyvykäs punnitsemaan työnsä edut ja haitat perhettään hyödyttäväksi? Miksi jotkin toiset valinnat ovat hyväksyttävämpiä kuin toiset? Onko lapsettoman ihmisen tekemä seksityö hyväksyttävämpää kuin perheellisen? Mikä vaikuttaa asenteisiin kuka saa tehdä seksityötä ja kuka ei?

Seksityön stigma tuo mukanaan oletuksia vanhemman kyvystä huolehtia lapsistaan. Lasten pelätään altistuvan seksuaaliselle puheelle tai materiaalille. Kuitenkin jokainen haastateltu seksityötä tekevä vanhempi oli tarkoin punninnut työn mahdollisia vaikutuksia lapsiinsa. Työn tekemistä oli mietitty mahdollisimman turvalliseksi, anonymiteetin säilymistä oli pohdittu ja työhön tarvittavaa tukea oli haettu niin sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilta Pro-tukipisteeltä kuin vertaisilta. Seksityö on työtä, eikä työn sisältöjä tuotu lasten tietoisuuteen enempää kuin missään muussakaan työssä, joka sisältää lapsille haitallista tai luottamuksellista ja salassa pidettävää tietoa. Jokainen seksityöntekijä kertoi, että on seksityön mahdollistamana pystynyt tarjoamaan enemmän aikaa lapsilleen ja olemaan paremmin läsnä.

Seksityön haasteiksi osalla haastateltavista nousi lainsäädännön tuomat haasteet. Työtä haluttiin tehdä rehellisesti ja lain sallimin tavoin. Kuitenkin vaikeasti tulkittava lainsäädäntö vaikeutti työn tekoa, kun esimerkiksi verotukseen liittyviin asioihin ei saanut tarvittavaa tukea alan ammattilaisilta. Lainsäädännön koettiin vaikuttavan myös seksityöntekijöiden turvallisuuteen negatiivisesti. Voimassa oleva laki vaikeutti seksityötä tekevien mahdollisuuteen mm. tehdä töitä yhdessä kollegan kanssa, mahdollisuuteen vuokrata yhteisiä



työtiloja ja hankkia erinäisiä turvapalveluja. Laki ei tällaisenaan edistä seksityötä tekevien oikeuksien toteutumista, vaan vaikeuttaa työn tekemistä ja tekee siitä turvattomampaa.

Nykyajan työelämä on hyvin vaativaa ja haastavaa. Työntekijöiltä vaaditaan joustoa ja sopeutumista jatkuvaan muutokseen. Vanhempien omat vaatimukset itseä kohtaan voivat olla hyvin ankaria. Nykyajan yhteiskunnassa vallitseva suorituskulttuuri ja kannustaminen jatkuvaan itsensä kehittämiseen, jossa lepo pitää ansaita tuo lisää paineita jokaisen omaan tekemiseen. Vaikka työelämän vaatimukset kiristyvät ja hintatasot ovat nousseet ennätysellisen korkeaksi, monen alan (etenkin naisvaltaisten) palkat laahaavat perässä. Samalla lapsiperheiden tuista ja palveluista kiristetään ja osa-aika työ ei kannata. On mielestäni paljon ymmärrettäviä syitä miksi perheelliset ovat siirtyneet tekemään seksityötä.

Yksi isoimmista kysymyksistä, joka liittyy seksityötä tekevään vanhempaan, liittyy huoleen lapsista. Mitä sitten kun lapset saavat tietää vanhemman työstä? Mitä jos lasta kiusataan vanhemman työn vuoksi? Opinnäytetyön haastattelussa tuli ilmi, etteivät seksityötä tekevät itse ole juuri huolissaan seksityön ilmi tulemisesta lapsille. Viime vuosien aikana puhe ja sitä myötä ymmärrys seksuaalisuudesta on kasvanut. Seksuaalikasvatus koetaan tärkeämpänä kuin ennen ja siihen pyritään panostamaan paremmin. Kun lapset ja nuoret saavat parempaa seksuaalikasvatusta, uskon vanhemman esille tulevan seksityön olevan paremmin käsiteltävissä. Tämä ajatus nousi esille haastateltavienkin vastauksissa. Kun keskusteluyhteys on avointa ja tieto lapsen kehityksen tasoista, ei ajatusten tarvitse rakentua olettamusten varaan. Lisäksi nuorten saama ajantasainen tieto seksuaalisuudesta lisää ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta. Turvallinen ilmapiiri, jossa on mahdollisuus avoimeen keskusteluun, rohkaisee myös lapsia elämään oman näköistä elämää ja tekemään rohkeasti itsensä näköisiä valintoja elämässä.

Seksityö koettiin tutkimuksessa tehtyjen haastattelujen mukaan siis toimivana työnä yhdistää perhe-elämään. Seksityö mahdollisti perheelle yhdessä ja vanhemmille yksilöinä asioita, jotka tukevat ihmisten jaksamista, hyvinvointia ja arjen sujumista. Suurimman haasteen seksityön tekemiselle aiheuttaa

ulkopuolelta tulevat ennakkoasenteet ja oletukset, jotka ovat usein virheellisiä eivätkä ne todenna perheen sen hetkistä tilannetta. Seksityötä tekevät eivät koe työn paljastumisesta lapsille olevan haittaa, vaan korostavat ikätasoisien seksuaalikasvatuksen tärkeyttä. Seksityön koetaan olevan työ muiden joukossa, eikä seksityön tekemisen koeta vaikuttavan negatiivisesti vanhemman kykyyn huolehtia lapsistaan.

## 9 POHDINTA

Tässä tutkimuksessa on hyödynnetty Tieteellisen tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjetta (2023), jotta tutkimus olisi hyvän tieteellisen käytännön mukainen ja mahdollisimman kattava eettisiltä periaatteiltaan. Rehellisyys, tarkkuus, luotettavuus sekä hyvät menetelmät liittyvät hyvään tieteelliseen käytäntöön ja niitä on noudatettu koko opinnäytetyön prosessin ajan. Opinnäytetyöprosessi on kattanut suunnittelun, toteutuksen, tulosten tallentamisen ja käsittelyn, esittämisen sekä muiden tutkimusten arvioinnin. Huolellinen opinnäytetyön raportointi osoittaa, että prosessissa on pidetty kiinni hyvistä tieteellisistä käytännöistä. (TENK, 2023, s.11)

Tässä opinnäytetyössä eettisesti kestävien tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmien noudattaminen näyttäytyi muun muassa haastattelutilanteeseen huolellisena valmistautumisena sekä tutkimuksen tulosten syvällisenä analysointina. Avoimeen informointiin perustuva suostumus, luottamuksellisuus ja yksityisyyden huolellinen turvaaminen ovat tämän kaltaisessa ihmisläheisessä tutkimuksessa eettisesti tärkeitä. (Hirsjärvi & Hurme, 2014, s. 20) Koska opinnäytetyön aihevalinta on suhteellisen arkaluontoinen, vaatii haastattelutilanteen suunnittelu ja toteutus erityistä tarkkaavuutta. Haastateltavien anonymiteetin säilyminen oli yksi keskeisimmistä asioista koko opinnäytetyön prosessin aikana ja siitä pidettiin tarkasti huolta ja tuotiin esiin myös haastateltaville. Haastattelumateriaali tuhottiin heti käytön jälkeen ja tutkimuksen raportointi toteutettiin niin, ettei haastateltavat ole tunnistettavissa valmiista tutkimuksesta.

Huomionarvoista haastattelujen litterointivaiheessa oli, ettei vastauksia tarvinnut anonymioida juuri lainkaan, sillä haastateltavat vastasivat kysymyksiin niin, että jopa haastattelijan olisi mahdotonta heitä tunnistaa. Haastattelutilanteissa pyrittiin huomioimaan tilanteen arkaluonteisuus ja varmistamaan kunnioittava, sensitiivinen ja turvallinen kohtaamistilanne.

Pelkästään tutkimuksen eettisyys ei voi varmistaa tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuuteen lukeutuu muitakin seikkoja, joita ovat muun muassa uskottavuus, siirrettävyys ja vastaavuus. Tutkimuksen uskottavuus pitää sisällään tutkimuksen todenperäisyyden ja ettei tutkijan omat asenteet ja ajatukset ole vaikuttaneet aineiston hankintaan, analyysiin ja tulkintaan ja näin ohjailleet tutkimuksen tuloksia. Siirrettävyyttä voidaan arvioida sillä, onko tutkimuksen tulokset siirrettävissä sellaisinaan johonkin toiseen kontekstiin. Sillä vastaako tutkijan analyysi ja tulkinta, prosessin aineistoa ja haastateltavien kertomaa, mitataan tutkimuksen vastaavuutta. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 162)

Analysointiprosessi ja siihen käytetyt menetelmät on pyritty kuvaamaan mahdollisimman tarkasti, jotta opinnäytetyön todenperäisyys varmistuu. Tutkimuksen tekoon on käytetty riittävästi aikaa ja aineistoon on perehdytty huolellisesti sekä haastatteluaineistoon on palattu useasti prosessin aikana, jotta vastaavuus voidaan taata. Tämän myötä aineistolle on voitu taata vankka ja luotettava prosessi. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 164–165)

Jotta eettisyys ja luotettavuus saavutetaan, tulisi tutkijan tehdä tulkintoja mahdollisimman neutraalisti. Laadullisessa tutkimuksessa analyysi perustuu aina tutkijan omille tulkinnoille ja se voi tuottaa haasteita. On otettava huomioon, että haastattelujen tulos on aina haastateltavien ja tutkijan välisestä vuorovaikutuksesta syntynyt lopputulema. Täysin puolueettomat havainnot ovat siis mahdottomia, mutta tutkimuksessa siihen on mahdollisuuksien mukaan pyritty. Tutkimuksen aineiston analysoinnissa ja esittämisessä on ollut tavoitteena pysyä mahdollisimman lojaalina haastateltavien omille kokemuksille ja kertomiselle. (Hirsjärvi & Hurme, 2014, s. 173–189)

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on tärkeä huomioida, että teemahaastattelulle tyypilliseen tapaan opinnäytetyön aineisto on suppea. Tutkimuksen aineisto käsittää viiden haastateltavan kokemukset. Opinnäytetyön aineistosta ei voi siis tehdä tulkintoja, joka kattaisi kaikki seksityötä tekevät vanhemmat. Luotettavuuden parantamiseksi riittävä perehtyneisyys tutkittavaan aiheeseen sekä perusteellinen taustatyö ovat olleet olennainen osa tätä opinnäytetyötä ja sen luotettavuuden takaamista.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön prosessi oli pitkä ja vaati sitoutumista, mutta samalla tutkijalle mielekäs. Opinnäytetyön prosessille merkityksellistä oli Pro-tukipisteen yhteistyökumppanuus, ja sen kautta mahdollistunut Pro-tukipisteen työntekijöiden kanssa tapahtunut reflektointi ja aiheen monipuolinen pohdinta. Opinnäytetyö esitellään työelämäyhteistyökumppani Pro-tukipisteen työntekijöille vuoden 2024 toukokuussa.

Opinnäytetyön tutkimustulokset vastaavat tutkimuksen kysymyksiin ja on onnistunut saavuttamaan asetetut tavoitteet. Tutkimus on herättänyt avointa ja uteliasta keskustelua opinnäytetyön prosessin aikana ja uskon, että tehdystä tutkimuksesta tulee olemaan hyötyä tulevaisuudessa. Seksityötutkimuksen kentällä on vielä paljon tutkittavaa, tutkimustietoa on suhteellisen vähän ja olemassa oleva tieto ei ole kaikilta osin ajankohtaista, sillä ala kehittyy koko ajan. Tämän opinnäytetyön myötä nousi esiin seksityötä tekevien vanhempien kokemuksia ja ajatuksia, joita ei ole aikaisemmin kuultu.

Toivon että opinnäytetyöni kannustaa ihmisiä avoimempaan puheeseen ja seksityön tarkasteluun myös lapsiperheiden näkökulmasta. Tutkimustietoa on tärkeä siirtää myös palveluiden piiriin, jotta siitä voitaisiin hyötyä laajemmin. Tutkimus tähtäsi avaamaan seksityön ja perhe-elämän yhteensovittamista käytännön tasolla ja tuomaan esiin mahdollisia seksityön tuomia erityispiirteitä perheen elämään. Tämän kaltainen laajempi kuvaus seksityöstä antaa toivottavasti ymmärrystä siitä, miksi työtä tehdään, miten se vaikuttaa elämään ja millaisia erityispiirteitä työ tuo mukanaan.

Tiedon määrän lisääntyminen vaikuttaa suoraan seksityöntekijöiden ja heidän perheeseensä kohdistuvaan stigman kokemukseen ja siitä vapautumiseen. Kannustan jokaista rohkeasti etsimään tietoa, sekä tarkastelemaan ja haastamaan omia asenteitaan seksityöstä. Näin voi jokainen tehdä stigman vastaista työtä ja vaikuttaa osaltaan sen purkamiseen.

## LÄHTEET

Chan, Z. & Loke, A. & Ma, P. (2018.) Conflicting identities between sex workers and motherhood: A systematic review. Taylor & Francis Online.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03630242.2018.1500417>

Hautamäki, A. (2008.) Naisen yksilöllistymisen mahdollisuus ja hinta – oman äänen löytäminen ja äitiys. Teoksessa Lahikainen, A R., Punamäki, R-L., Tamminen, T. Kulttuuri lapsen kasvattajana. WSOY.

Heikkinen, N. (2023.) Elinkustannusten nousun vaikutus työssäkäyvien suomalaisten taloudelliseen hyvinvointiin. [AMK-opinnäytetyö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu]. Theseus. [https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/798885/Heikkinen\\_Nea.pdf?sequence=2&isAllowed=y](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/798885/Heikkinen_Nea.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2014.) Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remevaara, P., Sajavaara, P. (2002.) Tutki ja kirjoita. Tumma-  
vuoren kirjapaino Oy. Joensuu.

Huovinen, M. (29.4.2024.) Henkilökohtainen keskustelu Pro-tukipisteen palvelujohtaja ja potilasasiamies, Minna Huovisen, kanssa.

Häkkinen, I., Pöntinen, R., Salo, I., Taskinen, E., Wahlsten, J. (3.3.2024.) Kansalaisaloite seksuaalipalvelujen myymistä ja ostamista säätelevän lakikonaisuuden muuttamiseksi. Kansalaisaloite.fi <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/13300>

Jaen, A. (2018.) Seksityö on työtä - tämä on ongelma ja sen ratkaisu. Suom. Niina Oisalo. Peruste. Yhteiskunnallinen verkkolehti. Haettu 20.3.2024 osoitteesta <https://perustelehti.fi/seksityo-on-tyota-tama-on-ongelma-ja-sen-ratkaisu/>

Kauppinen, J. (2020.) Seksityöntekijöiden seksuaaliterveys. Teoksessa Brusila, P., Kero, K., Piha, J., Räsänen, M. Seksuaalilääketiede. Duodecim.

Koivisto, S. (2022.) Sataman kapakan Hilda. Johnny Kniga.

Koivula, M. (2004). Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa (s.73-105). Teoksessa: Keskinen, S. & Virjonen, H. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi.

Kontula, A. (2008.) Punainen eksodus: tutkimus seksityöstä Suomessa. Like.

Kuula, A. (2006.) Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere. Vastapaino

Kyrönlampi- Kylmänen, T. (2010). Lapsen hyvä arki. Helsinki. Kirjapaja.

Lehikoinen, J. (1.6.2023.) Vanhemmuus kasvaa myötätunnosta. Ensi- ja turvakotien liitto. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/blogi/vanhemmuus-kasvaa-myotatunnosta/>

Lehtinen, I. (12.2.2024.) Inflaatio- ja talouden kehitys 2023 ja 2024. Kuluttajaliitto. <https://www.kuluttajaliitto.fi/2024/02/12/inflaatio-ja-talouden-kehitys-2023-ja-2024/>

Lehtonen, M. & Taipalus, S. (2014). "Huora en ole kaikille": diskurssianalyysi seksityötä käsittelevistä blogikirjoituksista. [Pro-gradu tutkielma, Jyväskylän yliopisto.] JYX. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/43311>

Lyly-Yrjänäinen, M. (2023). Työolobarometri 2022. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Mannerheimin lastensuojeluliitto (2019.) Vanhemmuus ja kasvatus. Haettu 21.3.2024 osoitteesta <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/>

OPH. (2024.) Opetushallitus. Arvon ja normin käsite. Haettu 22.4.2024 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/miina-ja-ville-opettajan-op-paita/miina-ja-ville-etiikkaa-etsimassa-17>

Pro-tukipiste Ry, (2021.) Toimintakertomus. <https://protukipiste.fi/wp-content/uploads/2023/02/Toimintakertomus-2021.pdf>

Pro-tukipiste Ry, (n.d.) Haettu 10.2.2024 osoitteesta <https://protukipiste.fi/hyva-tietaa/lainsaadanto/>

Ratinen, T. (2015.) Synnistä Jumalan lahjaksi. Muuttuva seksuaalisuus ja usko. Kirjapaja.

Ronkanen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. (2011.) Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro Oy

Schmitt, F. (2003.) "Riittävän hyvä vanhemmuus" teoksessa Sinkkonen, J (toim.), Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki WSOY.

Salin, E. (17.8.2020.) Seksiä myyvä Tiia Forsström on terapeutti, äiti ja Aistien talon emäntä, joka löysi itsensä seksuaalisesti reilusti yli kolmekymppisenä- "Seksuaalisuus ei tarkoita pelkästään seksin harrastamista". Kymen sanomat. <https://www.kymensanomat.fi/paikalliset/3929879>

Sorsa, T., Rotkirch, A. (2020.) Perhebarometri. Työ ja perhe ne yhteen sopii? Vanhemmuuden ja työn yhteensovittaminen suomalaisissa lapsiperheissä. Väestöliitto ry. <https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/03/82d1c052-perhebarometri2020.pdf>

Strand, T. (2024.) Stigma ja syrjintä. THL. Haettu 20.3.2024 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/stigma-ja-syrjinta>



TENK. (2023.) Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely Suomessa. [https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje\\_2023.pdf](https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf)

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018.) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki. Tammi.

Vierailija (14.5.2023.) Vauva.fi [Kommentit keskustelupalstan kirjoitukseen HS: Sofia on äiti, joka tekee seksityötä.] <https://www.vauva.fi/keskustelu/5117522/hs-sofia-aiti-joka-tekee-seksityota?page=0>

Viitanen, K. (2023). Sofia Etholen on äiti, joka tanssii iltaisin strippibaarissa. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/perhe/art-2000009512537.html>

Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. (2013). Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.

Väestöliitto (n.d.) Seksuaalikasvatus. Haettu 25.4.2024 osoitteesta <https://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/seksuaalikasvatus/>

## LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET

### Haastattelukysymykset

#### Seksityö ja perhe

1. Minkä ikäisiä lapsi/lapset ovat?
2. Kuinka kauan olet tehnyt seksityötä?
3. Mikä sai sinut lähtemään seksi- ja erotiikka-alalle?
4. Tietävätkö läheiset työstäsi?
5. Oletko kertonut tai aiotko tulevaisuudessa kertoa lapsille työstäsi?

#### Työn ja perheen yhteensovittamisesta

6. Pystyykö yleensä vaikuttamaan työnsä alkamis- ja päättymisajankohtiin (jotta saa lapsen hoidon järjestettyä)?
7. Pystyykö järjestelemään työaikaansa siten, että voi tarvittaessa pitää päivän vapaata lasten hoitamisen vuoksi?
8. Teetkö töitä iltaisin, viikonloppuisin tai öisin?
9. Millaisia muutoksia olet lasten vuoksi tehnyt työssäkäyntiin?
10. Mitkä asiat hankaloittavat työn ja perheen yhteensovittamista?
11. Mitkä asiat helpottavat/helpottaisivat yhteensovittamista?

#### Arkeen saatu tuki

12. Mistä saat tukea arkeesi?
13. Mistä saat tukea työhösi?
14. Koetko saavasi tarpeeksi tukea työn tekemiseen?

#### Pro-tukipiste

15. Oletko käyttänyt Pro-tukipisteen palveluja?
16. Onko jotain mitä toivoisit/tarvitsisit?

## LIITE 2: HAASTATTELUPYYNTÖ

Hei!

Oletko vanhempi, joka työskentelee seksi- tai erotiikka-alalla?

Olen Satakunnan Ammattikorkeakoulussa viimeistä vuotta opiskeleva sosionomiopiskelija, sekä opiskelen myös seksuaaliterapeutiksi. Opinnäytetyöni koskee vanhemmuuden ja seksityön yhdistämistä. Opinnäytetyön tuloksena on tuoda tietoa vanhemman tekemästä seksityöstä ja sen vaikutuksista perheen arkeen. Tulosta tarvitaan kaikille sote-alalla työskenteleville ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään perheitä ja vanhempia. Työn tarkoituksena on vähentää seksityötä tekeviin kohdistuvaa stigmaa ja virheellisiä ennakkoluuloja.

Pro- tukipiste, jossa olen suorittanut opintojeni kaksi työelämäjaksoa, toimii työelämäyhteistyönä opinnäytetyössäni.

Olisitko sinä innostunut osallistumaan haastattelututkimukseen? Kriteerit haastateltaville ovat:

- 1. Haastateltavalla tulee olla lapsi, jonka arjessa vanhempi on säännöllisesti mukana.**
- 2. Haastateltavan tulee tehdä seksi- tai erotiikka-alalla töitä joko päätoimisesti tai sivutoimisesti.**
- 3. Haastattelu toteutetaan suomeksi ja haastateltavan täytyy olla Suomen kansalainen.**

Haastattelu tullaan toteuttamaan yksilohaastatteluna kasvokkain tai etänä (puhelimitse tai Teams). Haastateltavien on mahdollisuus osallistua haastatteluun täysin anonymisti. Haastattelut nauhoitetaan, jonka jälkeen anonymioin tulokset, ettei vastaajia voida tunnistaa. Opinnäytetyössäni en mainitse haastateltavien nimiä enkä muita tunnistetietoja.

Mikäli koet voitavasi auttaa minua opinnäytetyössäni osallistumalla haastatteluun, ota minuun yhteyttä sähköpostitse. Haastattelut aloitetaan mahdollisimman pian haastateltavien löydyttyä.

Olen todella kiitollinen kaikille, jotka pystyvät auttamaan!

Ystävällisin terveisin ja yhteydenottoanne odottaen  
Lotta Pihlava  
[lotta.pihlava@student.samk.fi](mailto:lotta.pihlava@student.samk.fi)